БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

38-дахи жэлэй гарана

БУРЯТ ҮНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй орган

№ 160 (9607) | 1961 оной июлиин 8, суббото | Сэн 2 мүнгэн

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын хоорондо хани барисаа байгуулха, харилсан ажаллаха, бэе бэедээ туhалалсаха тухай

ДОГОВОР

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советэй Президиум, Корейн Арадай-Демократическа Республикын Арадай Дээдэ Суглаанай Президиум,

Социалистическэ интернационализмын хуулиин ёһо баримталдаг Советскэ Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын хоорондохи хани ёһоной харилсаануудые хүгжөөн бэхижүүлхые оролдожо,

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин зорилгонууд болон хуули ёһонуудтай зохилдуулан Алас Дурнада, тэрэшэлэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал сахин хамгаалхые, бэхижүүлхые хүсэжэ,

договор баталhан хоёр талынхидай нэгэндэнь ямар нэгэн гүрэнэй гү, али хэдэн гүрэнэй эбсэгтэ добтолго үүсхээ hаань, бэе бэедээ туhалхаар, дэмжэхээр эрид шиидэнги байhан дээрэhээ,

Советскэ Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаае, хүршэ ажаhуулгые, харилсан ажаллалые бэхижүүлбэл хоёр гүрэнэй арадуудай ажабайдалда тааралдаха, тэдэ арадуудай экономико болон культура саашадань хүгжөөлгэдэ туhалха байха гэжэ этигээд,

энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула тус договор баталха гэжэ шиидээд, өөhэдынгөө түлөөлэгдэдөөр иимэ хүнүүдые томилбо:

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советэй Президиум — Хрущев Никита Сергеевичые, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшые;

Корейн Арадай-Демократическа Республикын Арадай Дээдэ Суглаанай Президиум Ким Ир Сениие, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй түрүүлэгшые.

Хоёр талынхидай бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд олихо ёһо гуримаар түлөөлэгдэhэнэйнгөө үүлээр доро заагдаhан асуудалнуудаар үргэлжэ ойлголсоhон байна:

СТАТЬЯ I.

Алас Дурнада, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха зорилгоор хуласхоорондын бүхы хэмжээ-ябуулгануудта саашадаашье хабаадалсахабди, энэ hайн hайхан зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхабди гэжэ хэлсээ баталhан хоёр талынхид мэдүүлнэ.

Хэлсээ баталhан хоёр талынхидай нэгэндэ ямар нэгэн гүрэнэй гү, али хэдэн гүрэнэй эбсэгээр добтолоод, дайнда хабаадуулагдаа hаань, хэлсээ баталhан нүгөө талань өөрынгөө мэдэлдэ байhан бүхы хэрэгсэлнүүдээрээ сэрэгэй гү, али ондоо ямар нэгэн туhаламжа дары саг соо үзүүлхэ юм.

СТАТЬЯ 2.

Ямар нэгэн хэлсээ баталхагүйбди, ямар нэгэн бүлэглэлнүүдтэ, тэрэшэлэн хэлсээ баталhан нүгөө талада эсэргүү хэмжээ-ябуулгануудта хабаадалсахагүйбди гэжэ хэлсээ баталhан тала бүхэн уялга абана.

СТАТЬЯ 3.

Хэлсээ баталhан хоёр талынхид эб найрамдал, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туhалха зорилготойгоор хоёр гүрэнэй аша туhада хабаатай уласхоорондын гол шухала бүхы асуудалнуудаар хоорондоо зүбшэхэ юм.

СТАТЬЯ 4.

Тэгшэ эрхэ баримталха,гүрэнүүдэйнгээ бэеэ даанхай байдалые, газарайнгаа бүрин бүтэн байлгые хүндэлхэ, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэhэн гол хуули ёһонуудтай зохилдуулан хани барисаа байгуулхын, харилсан ажаллахын тула Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын хоорондохи экономическа, культурна харилсаануудые хүгжөөн бэхижүүлхэ, бэе бэедээ али болохоор туhалха, экономикын, культурын талаар зохихо харилсаа байгуулха гэжэ хэлсээ баталhан хоёр талынхид уялга абана.

СТАТЬЯ 5.

Корей хадаа эб найрамдалай, демократическа ёһо гуримаар нэгэдхэгдэхэ зэргэтэй, тиимэ шиидхэбэри Корейн арадай национальна, аша туhада, тэрэшэлэн Алас Дурна зүгтэ эб найрамдал сахин хамгаалха хэрэгтэ зохилдохо байна гэжэ хэлсээ баталhан хоёр талынхид тоолоно.

СТАТЬЯ 6.

Пхеньян городто ратификационно грамотануудай андалдан абтаhанай hүүлээр договор хүсэндөө орохо байна.

Тус договор 10 жэлэй турша соо хүсэеэ гээхэгүй. Хэлсээ баталhан хоёр талынхидай нэгэниинь болзорой дүүрэхынь урда тээ договороо болюулха тухай уридшалан hануулаагүй hаань, энэ договор удаадахи табан жэлэй турша соо хүсэндөө байжа үргэлжэлхэ юм, тиимэhээ тус гуримай ёһоор договор хүсэндөө байха.

1961 оной июлиин 6-да Москва городто хоёр хэhэгээр зохёогдоо, договор бүхэн ород, корей хэлэн дээрэ бэшэгдэнхэй, тиихэдээ хоёр хэлэн дээрэ бэшэгдэhэн договор адли хүсэтэй байха.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Советэй Президиумэй түлөөлэлгөөр
Н. ХРУЩЕВ.

Корейн Арадай-Демократическа Республикын Арадай Дээдэ Суглаанай Президиумэй түлөөлэлгөөр
КИМ ИР СЕН.

Советскэ Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын хоорондо хани барисаа байгуулха, харилсан ажаллаха, бэе бэедээ туhалха тухай договорто гар табигдаба

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын хоорондо хани барисаа байгуулха, харилсан ажаллаха, бэе бэедээ туhалха тухай договорто Москвада июлиин 6-да гар табигдаба.

СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түлөөлэлгөөр СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, КНДР-эй Арадай Дээдэ Суглаанай Президиумэй түлөөлэлгөөр КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен гэгшэд договорто гар табяа.

Договорто гар табилгада иимэ хүнүүд хабаадалсаба: Совет талаhаа—нүхэд Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, Е. А. Фурцева, Г. И. Воронов, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшонор В. Н. Новиков, К. Н. Руднев, Д. Ф. Устинов, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновский болон бусад байлсаа.

Корейн талаhаа—Корейн арадай партиин ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Түрүүлэгшын орлогшо Ким Чан Ман, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй түрүүлэгшын орлогшо, национальна оборонын министр Ким Кван Хеб, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй түрүүлэгшын орлогшо, хүндэ промышленностиин комитедэй түрүүлэгшэ Ли Ден Ок, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй гэшүүн, КНДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Пак Сен Чер болон бусад байлсаба.

Договорто гар табигдаhанай hүүлээр Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительствын мэдүүлгые нүхэр Ким Ир Сен уншажа үгөө.

(ТАСС).

Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондо хани барисаа байгуулха, харилсан ажаллаха, бэе бэедээ туhалалсаха тухай договорой баталагдаhантай дашарамдуулан Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительствын хэhэн

МЭДҮҮЛГЭ

Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондо хани барисаа байгуулха, харилсан ажаллаха, бэе бэедээ туhалалсаха тухай баталагдаhан договор хадаа Алас Дурнада, тэрэшэлэн бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, аюулгүй байдал хангаха, Корейн, Советскэ Союзай арадуудай бата бэхи хани барисаа болон нэгэдэлые социалистическэ интернационализмын гол хуулиин ёһоор улам бэхижүүлхэ гэhэн hайн hайхан хүсэлтэй юм.

Түүхэтэ энэ договор Корейн Арадай национальна аша туhада бүрин тааралдана. Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай хоорондо хани барисаа байгуулха, харилсан ажаллаха, бэе бэедээ туhалалсаха тухай договорто гар табиха зуураа, Корейн Арадай-Демократическа Республикын правительство иигэжэ тоолоно: ороной нэгэдэхын урда тээ Урда, мүн Хойто Корейн баталhан сэрэгэй-политическэ бүхы договорнууд болон хэлсээнүүд хадаа амгалан, демократическа ёһоор Корейн нэгэдэhэнэй hүүлээр хүсэеэ гээхэ юм.

1961 оной июлиин 6.

Советскэ Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын хоорондохи хани барисаанда зорюулагдаhан митинг

МОСКВА, июлиин 6. (ТАСС). Советскэ Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын арадуудай хоорондохи хани барисаанда зорюулагдаhан митинг Москвада Кремлиин Ехэ ордон соо мүнөөдэр болоо. Москвагай, мүн областиин ажалшадай 2 мянга гаран түлөөлэгшэд эндэ суглараа.

КНДР-эй партийно-правительственна делегациие толгойлогшо, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Түрүүлэгшэ, Министрнүүдэй Кабинедэй түрүүлэгшэ Ким Ир Сен, нүхэд Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Г. И. Воронов гэгшэдэй президиумдэ гарахадань зал соо нэрьемэ альга ташалган болоо. КНДР-эй партийно-правительственна делегациин гэшүүд президиумдэ hууряа эзэлбэ.

КПСС-эй Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь П. Н. Демичев митинг нээбэ.

Зал соо Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Советскэ Союзай гимннүүд зэдэлнэ.

Совет-Корейн хани барисааная бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшын орлогшо архитектор В. Н. Симбирцев, Москвагай шиинэ бүтээдэг заводой хүдэлмэришэн Н. А. Петров, Москва шадарай Горькиин нэрэмжэтэ колхозой таряан-ажалай бригадын звеньевой О. А. Сорокина, Москвагай гүрэнэй институдай студент Р. Савельев гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Нүхэд Н. С. Хрущевой, Ким Ир Сенэй үгэ хэлэхэдэнь хүнүүд нэрьемэ альга ташаба. Гэдээнэй хэлэhэн үгэнүүдые хүнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнажа, хэдэн дахин удаан альга ташаа.

Социалистическэ хүсэн түгэс лагериин оронуудай, Советскэ Союзай, Корейн Арадай-Демократическа Республикын арадуудай хоорондоо аха дүү ёһоор бата бэхи хани барисаатай байhыень энэ митинг эли тодоор гэршэлэн харуулба.

КНДР-эй партийно-правительственна делегациин хүндэлэлдэ Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга болобо

Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй түрүүлэгшэ, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ким Ир Сенэй толгойлhон Корейн Арадай-Демократическа Республикын партийно-правительственна делегациин хүндэлэлдэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет июлиин 6-да Кремлиин Ехэ ордон соо уулзалга эмхидхээ.

Уулзалгада нүхэр Ким Ир Сенhээ гадна Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй түрүүлэгшын орлогшо Ким Чан Ман, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй түрүүлэгшын орлогшо, национальна оборонын министр Ким Кван Хеб, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КНДР-эй Министрнүүдэй Кабинедэй түрүүлэгшын орлогшо, хүндэ промышленностиин комитедэй түрүүлэгшэ Ли Ден Ок, Корейн Ажалай партиин ЦК-гэй гэшүүн, КНДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр Пак Сен Чер болон бусад байлсаа.

Совет талаhаа уулзалгада КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев, нүхэд Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, Е. А. Фурцева, Г. И. Воронов, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Я. С. Насриддинова болон бусад байлсаба.

Нютагаа бусаха замдаа Москвада бууhан Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Советэй премьерэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Чэнь И уулзалгада байлсаа.

Үнэн зүрхэнэй, аха дүү ёһоной уулзалгада нүхэд Н. С. Хрущев, Ким Ир Сен хани ёһоной духаряануудые барибa.

Корейн Арадай-Демократическа Республикын, Советскэ Союзай гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

(ТАСС).

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

Хүдөө ажахын эдеэ хоол элбэг дэлбэгээр абахын түлөө мүрысөөн

Түрүү совхозуудай үүсхэл дэмжэгдээ

Хүдөө ажахын продукт улам ехээр абадаг болохын түлөө социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ шухала гэжэ дурадхаhан совхозуудай түрүү коллективүүдэй үүсхэлые ВЦСПС-эй Президиум дэмжэхэ зуураа, энэ мүрысөөнэй дүрим баталhан, мүрысөөнэй дүн гаргаха гурим тодорхойлhон байна.

Социалистическэ мүрысөөндэ илаhан совхозуудай, отделенинүүдэй, бригадануудболон звенонуудай коллективүүдые урмашуулхын тула библиотекэнүүдhээ, совхозой клубай түхеэрэлгэнүүдhээ бүридэhэн шангуудтай ВЦСПС-эй дамжуулгын 40 Улаан туг, культурна, спортивна хэрэгсэлнүүдhээ бүридэhэн коллективнэ шангуудтай ВЦСПС-эй 80 жэжэ улаан туг биилгогдобо.

Хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гэй, эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй дамжуулгын 65 Улаан туг, 150 багахан улаан тугууд, мүн олон тоото шангууд байгуулагдаба.

Республикануудтахи, хизаарнууд болон областнуудтахи мүрысөөнэй дүнгүүдые профсоюзуудай республикын, хизаарай, областной комитедүүд жэлдээ нэгэ дахин февралиин 1-hээ хойшо бэшэ хаража үзэхэ юм гэжэ ВЦСПС-эй Президиум тогтоогоо.

Азербайджанда таряа хуряажа эхилээ. Зураг дээрэ: Астрахан-Базарска районой «Красный партизан» колхоздо ячмень хуряажа байна.

ТАСС-эй фотохроникo.

ТЕМИР-ТАУ. Карагандагай металлургическа заводой барилгашад хоёрдохи домно барижа дүүргэбэ. «Казстальконструкция» гэжэ управленидэ хүдэлдэг нүхэр Ярмощугай даадаг хабсаргагшадай комсомол-залуушуулай бригада илангаяа hайнаар ажаллаhан байна. Зураг дээрэ: Ярмощугай бригадын түрүү звеногойхид (эүүн гарhаа): звеньевой Александр Шиц, хабсаргагшад Николай Маранин, Иван Метель, Иван Леун.

ТАСС-эй фотохроникo.

Бүхы армиин комсомолой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

МОСКВА, июлиин 6. (ТАСС). Бүхы армиин комсомолой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн Советскэ Армиин центральна театрта гурбан үдэрэй турша соо боложо үнгэрөө.

«Армиин, Флодой залуушуулые идейно-политическэ талаарнь хүмүүжүүлгын ямар байhан тухай, хүмүүжүүлгые саашадань hайжаруулха хэмжээ-ябуулгануудтухай, алба хэлгынгээ, журамайнгаа талаар комсомолшуудай жэшээ харуулха тухай» асуудалаар Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой главна политическэ управлениин начальник Советскэ Союзай маршал Ф. И. Голиковой хэhэн элидхэлые зүблөөндэ хабаадагшад шагнаhан байна.

Дайшалхы, политическэ hуралсалдаа шэнэ шэнэ амжалта туйлажа, КПСС-эй XXII съездые угтахаар Советскэ Армиин сэрэгшэдэй ехээр хүсэжэ байhан тухайнь хүнүүдэй хэлэhэн үгэ соо соностоо. Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой хүсэ шадал бэхижүүлхын тула Коммунистическэ парти, Советскэ правительство, манай бүхы арад хүсэ шадалаа гамнахагүй юм гэжэ комсомолой хүдэлмэрилэгшэд тэмдэглээ.

ВЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь В. П. Логинов зүблөөндэ хабаадагшадые ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй үмэнэhөө халуунаар амаршалба.

Уран зохёолшо Аркадий Первенцев сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэ хэлээ. Тэрээнэй зохёол Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ зорюулагданхай.

Түрүүшын лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой майор Ю. А. Гагариниие суглараг шад угаа ехэ баяртайгаар угтаа. Нүхэр Гагарин Арми, Флодой комсомолой хүдэлмэрилэгшэдтэ совет лётчик-космонавтнуудай үмэнэhөө амаршалга хүргэбэ.

СССР-эй оборонын министр Советскэ Союзай маршал Р. Я. Малиновский ехэ үгэ хэлээ.

Советскэ Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флодой главна политическэ управлениин начальник Ф. И. Голиков түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ КПСС-эй Центральна Комитедэй, мүн өөрынгөө үмэнэhөө Никита Сергеевич Хрущевой хүргэhэн үнэн зүрхэнэй амаршалгые бүхы армиин комсомолой хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөндэ хабаадагшадта дамжуулба. Харюусалгатай, хүндэтэй хэрэгтээ ехэ амжалта туйлахыень Армиин, Флодой комсомолой организацинуудта Н. С. Хрущев хүсэхэ зуураа, Коммунистическэ партиин табиhан бүхы зорилгонуудые тэдэнэр хүндэтэйгөөр дүүргэхэ байха гэжэ найдажа байhанаа мэдүүлээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-да амаршалгын бэшэг эльгээгээ.

Зүблөөн хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Долоон жэлэй түрүүшүүл

Шадамар тугалшан

Дайнай дүүрэhэн жэл бэлэй. Нажарай намжаа дулаан нэгэ үдэр Галба нютагай суута дархан Шагдарай Санжында баяртай үдэр болоо hэн. Ехэ хүбүүн Дашань сэрэгэй албанhаа аюулта дайнhаа амар мэндэ бусажа ерээ бэлэй.

Тэрэ сагhаа хойшо Даша Санжиевичын ажалгүй ябахые нютагаархиниинь нэгэшье хараагүй ёһотой.

Абаад үзыт. Хяаг ногоото талаар косилкын шадал мэдүүлэн, зун бүхэндэ хэн үбhэ сабшажа, хамагhаа түрүүлжэ ябадаг бэ. Санжын хүбүүн Дашал. Үбэл болоходо хоёр-гурбан мори хүллөөд, Ойбой, Шаандиин сабшалан дээрэhээ хэн үдэр бүхэндэ малда үбhэ зөөгшэб? Бордоhото саhан соогуур тооhо бурьюулан хэн үреэ мори hургажа, булгидагыень болюулдаг бэ? Үнөөхил Санжын хүбүүн Даша ха юм.

Дээрэ хэлэгдээшэ соо нэгэшье гоёоhон, үнгэрүүлhэн үгэ байхагүй. Энэ хүмнай «Восточные Саяны» колхоздо ажаллажа, түрүүшүүлэй нэгэн болонхой.

Нёдондо жэлэй эхин багаар Даша Сыренов тугалшан болоо hэн. Урдань мал дээрэ ажаллаашьегүй hаа даажа абаhан 100 тугалаа эрхим hайнаар харуулhалжа шадаа. Дашатай хамта баhал ажалша, зүрхэтэй Бадма-Цырен Бурлов хүдэлдэг болоо.

Тугалнуудаа үшөө хотондо байхаhаань эхилээд hайса харуулhаниинь минн ошоогүй. Багахануудбайhан тугалнууд түргэн томо боложо, намартаа, октябрь соо тус тустаа 230—270 килограмм татаа hэн. Иигэжэ Даша долоон hарын туршада тугалнуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүриие сүүдхэдээ нэжээд килограммаар нэмээгээ.

Үнгэрэгшэ хабар Дашын хүдэлдэг Таблангуудай фермэ ошоhон байгаабди. Үдэшын hаалган үни үнгэрэнхэй, hуулга hабын хаhинаан замхашоод байба. Гансал тугалай байрын хажууда мориной турьяха дуулдаад, нэгэ хүнэй байра соо ябахань гэрэлтэй сонхоор харагдаба. Тэндэ ороходо Даша тугалнуудаа эдеэлүүлжэрхёод, дорохи шэбхыень арилгажа, кормушка соохи үбhыень суглуулна.

—Түрүүшээр бэрхэшэг байгша hэн. Яажа эдеэлүүлхыень hайн мэдэхэгүйш. Теэд ороолдоол hэм.

Иигээд тугалнуудhайса таргалха,—гэжэ Даша Санжиевич хөөрэнэ.

Мэнэ hаяхан дахин тэрэ колхозоор ябахадаа Дашын ажалаар hонирхобобди. Фермын үбэлэй байрануудhаа тээ холохон тугалай зунай байра далабша түхсэрэгдэнхэй. Эндэ Даша Санжиевич малаа асараад, суттаа хүдэлдэг Дулма Будаеватай хаража байнхай.

Тугалнуудынь тобир таргануудгабшагай солбонууд. Тунга ногоондо тэнхээ тамираа улам нэмээжэ ябана хэбэртэй. Үдэртөө тугал бүхэндэ 250 грамм овёсой талхан, 6 литр машинданhан hүн үгтэнэ. Энэнь ехэшье бэшэл даа. Харин шадамар, зүрхэтэй малшад харуулhа, хандалгыень hайнаар эмхидхэжэ, тэдэнээ таргалуулна бшуу. Дабhан, талхатай холиhон извёстко ходоод байдаг. Мүн тугалай hайнаар эдеэндэ орохын тула модоной хөө үгэнэ, үдэшэ үглөөнэй hэрюундэ адуулна.

—Эдэ тугалнууд мүнөө яахашьегүй. Иигээд таргалжа эхилхэ сагынь ерээ. Нарай тугалые түрүүшээр гурбан hара болотор түлжүүлхэнь бэрхэтэйшэг юм. Доторoо үбдөөд, уhаар хаяха. Тиигэхэгүйн тула багадань бусалhан бүлеэн уhаар уhалхаш, hүн соонь багаханаар талха холижо үгэлсэхэш, минеральна тэжээл эдюулхэш,—гэжэ нүхэр Сыренов ажал тухайгаа хөөрэнэ.

Нүхэр Сыренов тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдээ 950—1000 граммаар нэмээнэ.

Зүлгэ зөөлэн ногоон, зулгыhайхан зунай сагта урдынхяараал оролдосотой ябажа, тугалнуудайнгаа шэгнүүрые бүри hайса нэмээхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Б. Машкинов.

Түнхэн.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ажахын тоосоо зоримгойгоор нэбтэрүүлхэ

Тоосоото-һунгуулиин партийна суглааннаа

Кударын совхоз республика соогоо түрүүшээр ажалай эмхидхэлэй, түлөөһэнэй шэнэ гуримда ороһон байна. Эндэ үйлэдбэриин бүхы участогууд ажахын тоосоондо оруулагданхай, хүдэлмэришэд хэһэн ажалайнгаа түлөө бэшэ, харин хэды шэнээн продукци үйлэдбэрилөөб, тэрээнэйнгээ хэмжээгээр түлөөһэ абадаг болонхой.

Тэрэ гэһээр хахад жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо шэнэ гуримай аша үрэнь, ажал шэнэ ёһоор эмхидхэхэ хэрэгтэ бии байһан дутуу дундануудыг элитээр харагдажа эхилээ.

Һаяхан боложо үнгэрһэн совхозой партийна орган ацийн тоосоото-һунгуулиин суглаан дээрэ элидхэлшэ, парткомой секретарь Г. М. Дашиев, мүн үгэ хэлэгшэд ажахын тоосоо үлам һайжаруулха асуудалда гол анхаралаа хандуулһан байгаа.

Ажахын тоосоон совхоздо ямар аша үрэ үгөөб? Байгша оной түрүүшын дүрбэ һарын туршада нёдондоной эна үеынхитэй сасуулбал ажалай гаргаша нэгэ толгой мал харуулһалгада—хонин ажахыда 32 процентээр, һаалиин гүүртэнүүдээр 24 процент доошолоо. Тиихэдэ ажалай бүтээсэ 12 процентээр дээшэлһэн, 1 центнер һүнэй өөрынь үнэ сэн 40 процентээр бага болоһон байха юм.

Үшөө нёдондо жэлдэ ажахын тоосоондо ороһон коммунист Б. С. Доржиевай хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада 60 мянган түхэриг сэбэр олзо оруулаа. Цыбикжапова, Сакияева гэгшэдэй хонишодой бригадынхид нэгэшье түл гарзалаагүй.

Мүн хабарайшье тарилга эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар саг болзортоо үнгэргэдөө. Мүнөө кукурузын полинуудаар зүб квадрадууд гаража нюдэ баясуулна.

Суглаан ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрбэ. Коммунистнууд мал адуулагша Чоймполов, тракторист Зимерев, хонишон Цыбенов, бригадир Протасов болон бусад ажахын тоосоондо орожо хүдэлһэнэйнгөө түрүүшын дүй дүршэл тухай хөөрэжэ, ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые шангаар шүүмжэлбэ.

Алтай нютагта байрладаг 6-дахи һаалиин гүүртэдэ коммунист Гармаев түрүүтэй 31 хүн хүдэлдэгюм. Тэдэнэр 215 үнеэ, 21 гунжа, 200 тугал харуулһалдаг, 90 га сабшалантай. Энэ жэлдэ нёдондоной-хиһоо һураггүй ехэ һүн һаагдана, 159 тугал абтаад байна (жэлэйнь түсэб 195 толгой юм). Малаа зунай бэлшээридэ гаргаһанайнгаа һүүлээр хото хорёогоо, гэр байраа сэбэрлэжэ заһабарилаа, сабшалангаа модо шулуунһаа сэбэрлээд, мүнөө хоёрдохёо уналжа дүүргүүтэй болонхой. Гадна үнеэдээ электрын хүсоор һаадаг болохонь, зунайнгаа байрада искусственна үрэжүүлгын пункт түхеэрбэ.

Бригададань коммунистическэ ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Ажалайнь түлөөһэ абаһан продукциинь хэмжээнһээ дулыдына. Жэшээлхэдэ, һаалишан 1 центнер һүнэй түлөө 2 түхэриг, абаһан тугал бүхэнэйнгөө түлөө 3 түх. 60 мүнгэ абана. Тэрэшэлэн мал адуулагшад, тугалшад центнер һүнэй, амидын шэгнүүр нэмээһэнэй түлөө абадаг. Май һарада һаалишад 56—83 түхэриг абаһан байна.

Харин жэлэй эхиндэ түлөөһэнэй гурим ондоохон байһан юм. Тиихэдэ бригадын гэшүүд тусгаар тогтоогдоһон түлбэри абажа, материальна талаараа урмашуулагдадаггүй, эдеэ хоолой зүйлнүүдые ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэдэггүй байгаа бшуу. Энэ ушар совхозой түб тосхондо байдаг коммунист Битухеевэй даадаг һаалиин гүүртын ажал элишэрүүлнэ. Тус бригадынхид һүүнаха хахад жэлэйнгээ түсэб арайхан гэжэ 50 процент дүүргэжэ, нёдондоной энэ үетэй жэшэбэл һүнааляа ехээр доошолуулаа. Материальна урмашуулгын үгы байһан дээрэһээ бригадын зарим гэшүүд һэлгэгдэһэн, ондооажалда ошоһон байха. Бригадын партийна группа хүдэлмэришэдөө эмхидхэжэ шадаагүй, тэдээндэ ажахын тоосоогоор ажалаа эмхидхэхэдэ булюу һайн байһаниинь ойлгуулаагүй гэһэн шанга шүүмжэлэл суглаан дээрэ болобо.

Ажахын тоосоото тракторна отрядуудта (1 отрядта оньһожоруулагдаһан 2—3 звено ороно) энэ жэлэй хабарай тарилга горьтойхон шалгалта болоһон байна. Нэгэ тиимэ звеноо КПСС-эй гэшүүн Ф. И. Зимерев хүтэлбэрилнэ. Звеноонь 3 трактор бии, 1100 гектар тарялан даалгагданхай. Урда жэлнүүдтэ трактористнууд бүхэн амяаран ажалладаг байбал, мүнөө жэлдэ тэдэнэр сугтаа хүдэлжэ, ажалайнь шанар нилээд һайжараа, өөһэдынь үүргэ, харюусалга дээшэлээ. Тэдэнэр хахалагдаһан гектар намнахаяа болижэ, харин газар элдүүрилгын шанарай түлөө тэмсэдэг болоо.

Мүн ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригадануудаа баян дүй дүршэлтэй боложо байнхай. Саашаа хонидые нэгэ доро (январь — февральда) түрүүлжэ, залуу мал түргөөр түлжүүлдэг боложо, мяха, нооһоной үнэ сэн химдаруулха, ажал зөөри гаргашаяа эрид хороохо зорилго хонишодой үмэнэ табигдана.

Гэхэтэй хамта, суглаан дээрэ совхозой отделениинүүдэй партийна организациинуудай, ажахын тоосоондо ороһон бригада, гүүртэнүүдэй партийна группануудай хүдэлмэри тухай горьтой хөөрэлдөөн болоогүй гэжэ тэмдэглэмээр. Энэ хадаа совхозой парткомой отделенидэхи парторганизацида, партгруппада түшэглэдэггүй, шухала асуудалнуудые өөһэдөөл шиидхэхые оролдодог дээрэһээ болоо гэжэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд тайлбарилба. Парткомой секретарь кабинедтээ һуугаад лэ, партийна организациинуудай хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ гэжэ оролдодог, парткомой гэшүүд коммунистнуудтай хаа яа зүбшадэг, партгруппануудай ажалаар һонирходоггүй гэжэ шүүмжэлэгдэбэ.

Коммунистнууд Сагадаев, Полуянова, Подпорина гэгшэдэй тэмдэглэһэнэй ёһоор партком, профсоюзай хүдэлмэришэдэй комитет коммунистическэ ажалай түлөө мүрысөөе һулаар хүтэлбэрилнэ, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай дундахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ багаар анхарна.

Партийна организациин хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые усадхаха, совхозой үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ байгаа ажахын тоосоое саашадаа бүри нарижуулан һайжаруулха хэмжэнүүдые коммунистнууд хараалба.

Д. МАНГУТОВ.

КПСС-ий XXII съездын хүндэлэлдэ

Оролдосотой даа Ольгамнай

Ольга басаган Орлигой дунда һургуулида һуража байхадаа номдоо бэрхэ, журамтай байжа, багшанартаа ходо магтуулдаг һэн гэхэ.

Залуу басаган арбан жэлдэ һуража, аржагар бэшэгтэй болбосоролой аттестат абаад, колхоздоо хүдэлхөөр шиидээ һэн. Эгээн түрүүн Ольга басаганда һү багаар үгэдэг һарлаг үнеэдые даалгажа үгэбэ. Үбэлэй сагта үбһэ тэжээл өөдтэй эдингүй гол түлэб адуулганда ябадаг һарлаг үнеэдһээ һу схээр һаахань бэлэн хэрэг бэшэ байгаа. Шэгнын зэргэ жэжэхэн хүхэтэй үнеэдые шадажа һаагаагүй һаа, тус бүриһөөнь жэлэй туршада 300—350 литр һу һаахань бэрхэтэй. Үнеэдэй дэлэндэ шабхаруушье һу үлөөнгүй һааха хэрэгтэй болоно. Тиигээгүй һаа, үдэрэй даабари дүүргэгдэхэгүй. Ольга Дамбаева эдэ бүгэдые һайн ойлгожо, ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдон хүдэлөө. Илангаяа үнеэдээ зүбөөр һаажа һураа бэлэй.

Тиигэжэ оролдоһоной ашаар энэ басаган колхозойнгоо дүршэлтэй һаалишадһаа дутуугүй, үнсэн бүриһөө үдэртөө 2—3 литр үдхэн һу һаадаг болобо. Түрүүшын жэлдэ (нёдондо) үнеэн бүриһөө 500 гаран литр һаажа, гансашье колхоз соогоо бэшэ, аймаг доторoо түрүү зэргэдэ гараа.

—Энэ жэлдэ болохоёо байгаа КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсон, байгша ондо һарлаг үнсэн бүриһөө 550 литр һу һааха зорилготойб,—гэжэ Ольга Дамбаева мэдүүлнэ.

Хаража байһан хорин толгой үнеэдээ зүбөөр һаажа, үдхэн тоһолиг һу элбэг ехээр абахын тула комсомол басаган Ольга хаба шадалаа мэдүүлэн хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ольга Дамбаева.

Д. Дугаров.

Ахын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз.

Ажалдаа шалгарагшад

МҮХАРШЭБЭР. **Социалистическэ мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябажа, ажалай үльгэр жэшээ харуулжа байһан түрүүшүүл «Эрдэм» совхоздомнай үдэрһөө үдэртэ олошорһоор. Дүршэлтэй механизатор Анатолий Ушаков оролдосотой һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Гахайшад Л. Варфоломеева, Н. Пушкарев, тугалшан Н. Погребенко гэгшэдтэ мүн лэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.**

Коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэхын түлөө совхозой 60 гаран хүн тэмсэжэ байнхай.

Д. Лопилов, совхозой хүдэлмэришэн.

Дүүргүүтэй!

Хонишодой халуун хаһа — нооһо хайшалалгын үе эхилһэн түрүүшын үдэрһөө захалааг Хориин совхозой 7-дохи фермынхид таба мянга шахуу хонидой нооһо хирганхай. Ажахын тоосоондо ороһон хонишод С. Скворцов, Н. Краснопеева, А. Ковалева, М. Борисова болон бусад үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Һаяын үдэрнүүдтэ тэдэнэр энэ шухала ажалаа дүүргүүтэй.

Г. Цыренов.

Зунай тунга ногоондо

ХОРИ. **КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан Чесанын совхозой нүхэр С. Цынгуевай хүтэлбэрилдэг комплексно бригадынхид һү һаалгаар горьтой амжалта туйлана.**

Эндэхи Бүтүүгэй түрүү һаалишан Дарима Дашабылова зунай тунга ногоондо үнеэдээ үдэр һүнигүй бэлшээжэ, июнь һарынгаа даалгабариие 130 процент дүүргээ. Бүхы дээрээ 2300-най орондо 3011 литр һү һааба. Эрхим һаалишад А. Цыренова, Л. Дондокова гэгшэд шалгаржа ябаһаар.

Р. Баяндуев.

Сүүдхэ бүри 700—800 грамм

Тугалшан Юмжир Дашеевна Доржиева «Победа» колхозоо (Закамен) арба гаран жэл мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Һүүлэй 3 жэлэй туршада 300 гаран тугал 6 һаратай болоторонь түлжүүлээ. Нүхэр Доржиевагай даадаг тугалнууд һайнаар харуулһалагдадаг дээрэһээ тобир тарган байдаг. Нёдондо сугтаа ажалладаг Хандажап Гармаеватайгаа 127 тугал түлжүүлһэн, тэдэнэйнь зариман хахад жэлтэй болоходоо 150 килограмм шэгнүүртэй болоһон байгаа.

Мүнөө үедэ Юмжир Дашеевна 72 тугал харуулһална. КПСС-эй XXII съездые угтуулан оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа, тугалнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхын 700—800 граммаар нэмээхэ, 6 һаратайдань 160—180 килограммтай болгохоор хараална.

Ш. Баншеев.

Загаһашад олзотой

Байгша ондо Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хаһа сагтаа һайн бэлэдхэтэйгээр зунайнгаа агнуурие эхилээд КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ дэшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан байна. Тэдэнэр мүнөө хэлэһэнээ хүсэлдүүлхын түлөө бүхы арга боломжонуудаа элсүүлнэ. Дүршэл ехэтэй хүнүүд загаһа бэдэрэлгэдэ томилогдоо. Түрүүшын түршалга барагтайхан олзо асараа. Майн 27-һоо июниин 1 болотор эндэхи 12 звено 70 центнер эрхим һайн шанартай омоли гүрэндөө тушааһан байна. Дүршэлтэй загаһашан нүхэр Датхановай звеноогойхид 17 центнер загаһа барижа бусадһаа шалгараа. Мүн И. П. Мосоров, П. Б. Есаулов, И. А. Данеев гэгшэдэй звенонууд һайн дүнгүүдтэй.

А. Хамолина.

Кабанск.

Дэрээнэйхид—сабшалан дээрэ

Баян дэлгэр Баргажанай эгээл холын зүүн захада, барагдашагүй ой тайгын хажуудахана Курумканай хониной совхозой дүрбэдэхи отделени эмхидхэгдэһээр юрэдөө гурбан һара боложо байнхай. Эндэхид мүнөө булта үбгэн залуугүй ажал хүдэлмэрсэ бүри урагшатайгаар ябуулхын зорилгоор эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ.

Тэдэнэр зунай сэнгэлиг саг болоо гээд һанаагаа амарнагүй. Зүлгэ ногооной шэмыень хүсэд дүүрэн абажа, ерэхэ малай үбэлжэлгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр уттахын тулада хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр 36 мянган центнер үбһэ бэлдэжэ, 7500 тонно силос дараха зорилготой. Суута луговодууд Б. Будаев, Ц. Баторов, Г. Хуриганов, Д. Баханов болон бусад хадын горхонуудта эртын намарһаа хаалтануудые хээд, үбэлдөө тошон халяажа, хабартаа һайрамай уһаар сабшалан, тарялангаа элбэгээр уһалдаг юм. Эдэ бэрхэшүүлэй даадаг звенонууд үнгэрэгшэ хабар 1153 гектар сабшалангай газар уһалһан байна. Тиин тэдэнэр даажа абаһан участогуудһаа уһалагдадаггүй газарайхида оробол хоёр дахин үлүү гэхэгү, али гектар бүриин 18—20 центнер үбһэ абаха зорилго урдаа табинхай.

— Мүнөө жэл луговодуулнай сабшалангаа хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар уһалаа, уһалагдадаг газараа нилээд үргэдхөө. Хабартаа хүйтэн байжа, ногооной ургаса нилээд һаатабашье, харин мүнөө дулааржа үдхэнөөр ургажа эхилбэ. Ургасаяа хүсэнэн набтар газарай ногоое түүбэрилэн сабшажа байнабди,—гэжэ совхозой 4-дэхи отделениие эрхилэгшэ Н. Б. Санжиев хөөрэнэ.

Нээрээшье эндэ эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор үбһэ хуряалга таряа хуряалгын эхилтэр дүүргэгдэхээр хараалагдана. Үбһэшэдэй 2[illegible] звено эмхидхэгдээд, Хүшэгөөр, Намаа, Гараһан, Эдхитэ гэжэ газарнуудаар отог байрануудаа түхеэржэ, үүрэй сай хаһаа үдэшын харанхы болотор ажаллана.

Үбһэшэдэй звенонуудые даагшадаар ажалай дүй дүршэлтэйшүүл томилогдоо. Тэдэнэр эртээнһээ машина, зэмсэгүүдээ, гар багажа—асаатармуурнуудаа гүйсэд заһабарилһан, бэлдэһэн байжа, түрүүшын үдэрнүүдһээ хүдэлмэреэ эмхитэйгээр ябуулжа захалба.

Тэрэшэлэн үбһэшэдэй культурна эрилтыень хангаха талаар хэмжээнүүд абтанхай.

О. Раднаев,
манай корр.

Түрүү кукурузашанай жэшээ

Тэгшэхэн квадрадууд

Һаяшаг аймагай кукурузашад Чесанын совхозой 4-дэхи отделениин. Үлзытэдэхи кукурузын газарта ошожо, тэндэхи бэрхэ кукурузашан нүхэр Грешиловэй ажалтай танилсаба. Эндэ тэгшэхэн квадрадууд гаргагданхай. Хүндэлэн, утаашань, һөөлжүүлээдшье харахада гэмгүй тэгшэхэн квадрадуудай гараһаниинь элихэн байна.

Кукурузань эндэ 4—5 набшаһатай боложо, арбаад сантиметр үндэрөөр ургаа. Энэ газартань ургасын гарахаһаа урид, мүн һүүлдэнь борнойлогдонхой.

Үлзытын голдо ерэхэдэмнай, тарялангай эзэн Дмитрий Иванович Грешилов өөрынгөө нүхэр Трофим Никитович Кривошеевтэй «КПР-4,2» түхэлэй шэнэ культиватор тааруулжа хабсаргаад, трактортаа шагтагланхай, бүлэг шэбэрһээ урагшаа нэмжыһэн тарялангай захада ерээд байба.

Кукурузын газар хара ногоон үнгөөр хушагдаад, холоһоо пэгшын харагдана. Шэбэрэй баруун хажууда тэжээмэл зүгын үүрнүүд тобойлдожо һууна. Оршон тойрон сагаан, ягаан, үнгын сэсэгүүд һалбаран бадаржа, тала дайдые шэмэглэнэ. Үлзытэ горхоной хуурай һабын зүүн эрьеэр дээшэлхэдэ харгын баруун захаархи кукурузын тарялан дээрэ шугамдал сэхэхэн зуруудууд жэрыллдэнэ. Эпэ набшаншье нилээд ута, ехэнүүд болошонхой. Эндэ зуруудхоорондын элдүүрилгэ һая хэгдэжэ дүүрэһэн хэбэртэй, гонзогоршье буртаг үбһэ ногоогүй сэбэрхэн.

Жаргалантын, Үлзытын тарялангай кукурузын тэгшэхэн квадрадуудые харахан аймагай кукурузашад Дмитрий Ивановичын хэһэн ажалаар урмашана.

Зуруудхоорондын элдүүрилгэ хэхын тула хайшан гэжэ культиваторааа тааруулан тодхохоб, хутаганууднь яажа табихаб гэжэ Д. И. Грешилов сугларагшадта харуулаа. Удаань Чесанын совхозой главна агроном А. Х. Андреев кукурузые яажа харуулһалха тухай тэдэнэртэ хөөрэжэ үгэбэ. Тиигээд кукурузашад хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай нүхэдэй ёһоор хөөрэлдөөд, дутагдалнуудаа элирүүлэн шүүмжэлээ. Энэ хөөрэлдөөндэ Чесанын совхозой кукурузашан Д. И. Грешилов, Аныагай совхозой кукурузашад Б. Д. Бальжинимаев, Б. М. Балданов, Хорин совхозой кукурузашан А. И. Борисов гэгшэд хабаадалсаа.

Бэрхэ кукурузашан Д. И. Грешилов зүб квадрат хайшан гэжэ гаргаһан тухайгаа сугларагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Кукурузын үрэһэ унагаадаг клапануудые зүбөөр таруулжа табяад, хэмжүүрэй проволокые татажа, динамометрын харуулһанай ёһоор полиингоо хоёр захадань гараад лэ тэрэнээ залхуугүйгөөр тааруулан шангадхадаг байгаа. Мүн инженер Логвиной түхеэрэлгын татамал проволокые зааханшье, 1—2 сантиметр һунаабал, зүб квадрат гаргахань бэрхэтэй.

—Эдэ бүгэдые һайса тааруулаад байхада зүб квадрат заабол гараха зэргэтэй,—гээд Д. Н. Грешилов хөөрөөгөө дүүргэнэ.

Кукурузашадай звенонуудай хэһэн хүдэлмэрине шалгажа байха аймагай инитын комиссиин заседани семинарай һүүлээр болоо. Эндэ ажахынуудтахи агрономууд хабаадалсаа.

Тарилгаяа түргөөр, һайнаар хэжэ, зүб квадрат гаргаад, тэрэнээ хаһа саггань борнойлжо, зуруудхоорондын элдүүрилгэ түрүүшынхеэ түргөөр хэжэ дүүргэһэнэйнь түлөө Чесанын совхозой бэрхэ кукурузашан Д. И. Грешиловэй звенодо КПСС-эй райкомой, аймгуйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Кукурузашад Б. Д. Бальжинимаевай, И. Ф. Суровойн, В. Жамбаловай даадаг звенонуудай (Хориин совхоз) ажалые хангалтатай һайн гэжэ тус комисси тэмдэглэбэ.

Аймагай кукурузашад Улаан тугта звеногойхидой жэшээгээр зуруудхоорондын элдүүрилгэ һайнаар, хэдэн дахин хэжэ, минеральна үтэгжүүлгэ—нэмэлтэ тэжээл оруулха гэжэ шиидээ. Иигээд августын эхеэр аймагай кукурузашадай семинар дахин зарлагдажа, һайн ургаса ургуулһан звенодо булта оношо дүй дүршэлтэйнь танилсаха гэлсээд тараа.

Ж. Бадмаев,
манай корр.

Хориин аймаг.

Хахад жэлэй дүнгөөр

ЗАКАМЕН. (Телефоноор абтаба). **КПСС-эй XXII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон аймагай ажалшад эдеэ хоолой зүйлнүүдые абалгаар зарим тэды амжалта туйлана.**

Үнгэрһэн хахад жэлэй дүнгөөр эндэхи колхозууд нооһо тушааха түсэбөө 131 процент хүргөө. Ажалаа эмхидхэлые зүбөөр табиһан «40 лет Октября», «Дружба», «Коммунизмын зам» колхозууд бүришье ехэ амжалта туйлажа, уялгата даалгабаряа 182—250 процент дүүргэбэ. Мяха, һү тушаалгаар эндэхид түсэбөө мүн лэ үлүүлээ.

А. Ткач.

ГЭГЭЭТЫН ГОЛООР УРУУДАХАДА

Дээдэ Гэгээтэй голоор уруудахада, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи отделениин түб тосхоной наада захадань шифер хушалтатай хоёр ута сарай, мүн зэргэлээд, томо гэгшын амбаар үзэгдэбэ. Хажуугаарнь тэбхэр тэбхэр мэшээгтэй юумэнүүдые тээһэн машинануудаа һүндэлнэ. Эндэ дүтэлжэ ерэхэдэмнай, олон зуун хонидой нэгэн доро мааралдахань, мүнгэн сагаан хайшануудай зөөлэхэнөөр таршаганахань соностоно...

— Тон сүлөөгүй үемнай эхилээд байна. Алтантайл адлихан сэнтэй ургаса хуряажа байна ха юмбибди, — гээд тоо бүридхэгшэ Жамьян Батомункуев ябуулаа хөөрэнэ.

— Эндэ гол агрегаднай хүдэлнэ. Тоэд үшөөл һанаһанда хүрэнэгүйл даа. Ган гасуур болоходо, хонидой нооһоншье биража ургадаггүй байна гээшэ,—гээд тус отделениие даагша С. Ш. Раднаев үгэ залгана.

Ургаса «хуряагшадтай» удаань уулзагдаба. Хорин табан хайшануудтаһалгаряагүй жэгдэхэнээр хүдэлжэ, хонин эрдэниин хубэн зөөлэн хүнжэлые намиргатуулан һалгааана.

Энэ «ургасые» багаханшье хоролто гээлтэдэ оруулангүй «хуряадаг», үдэрэйнгөө даалгабари үлүүлэн дүүргэдэг Долгоржаб Будаеватай танилсагдаба.

— Эгээл хонин хайшала гэмэ сэлмэг үдэрнүүд захалаа... Нооһо хайшалагшад саг зуура сүлөө тухаяа барадаг зон гээшэ аабзабди. Барагтай даа. Харин лэ хонишодто, энэ нооһон — «эрдэни» ургуулагшадта балайшье урагшатай бэшэ ха. Л. И. Раднаевай харуулһалһан эрье хонидһоо толгой бүриин оройдоол 3 килограмм үлүүтэй нооһон абтаа. Уялгань нилээд дээгүүр һэн хаш, —гээд нүхэр Будаева хүлһэеэ аршаха забдагүй хүдэлхэ зуураа, шүүмжэлэн һагад мэдүүлнэ. Энэншье тон зүб. Һүүлдэ бүридхэл хэжэ үзэхэдэ, мүн бусадшье хонишод нооһо хайшалалгаар абаһан уялгаяа дүүргэжэ шадаагүйнь элирээ. Хонидой хоол тэжээл урда урданайхиһаа яһала элбэг байбашье, харуулһан үбэлжэлгэ лэ хангалтагүйхэн үнгэрөө гээшэ ха гээд тухайлагдаба.

—Нооһо хайшалалгаяа шадаал һаа түргэн болзор соо дүүргэхын хойноһоо оролдожо байнабди. Зүгөөр шударгы хүдэлбэшье, нооһоёо шанартай һайнаар, доогуур, эгээл арһан дээгүүр зулажа хайшалха ёһотой юм,—гээд мүн лэ эрхимлэһэн Галина Майборода мүнгэн хайшын шүдэнүүдые хониной нооһоной эгээл узуураарнь залан ябуулха зуураа мэдүүлнэ.

Хони хайшалагшадай дунда 7-дохи классай һурагша Бадмаханда Зориктуевагай аргагүй оролдосотойгоор хүдэлхысень харахадаа үнэн зүрхэнһөө баясахаар.

— Хонидоо хайшалхынгаа урда тээ яһала тодорхой түсэб табиһан байгаабди. Тоэд энэмнай ёһоор дүүргэгдэнэгүй. Нүхэр Лундуковой хүтэлбэрилдэг агрегат илангаяа ехэ гээгдэлдэ оронхой. Тэндэ үдэр бүриин даалгабари гүйсүүлэгдэнэгүй. Юрэдөө бүхы отделени соомнай тоологдодог 12800 толгой хонидһоо арайхан 5 гаран мянганиинь хайшалагданхай,—гээд отделениие даагша нүхэр Раднаев мэдэрхэ зуураа, тохёолдоһон дутагдалнуудаа ойрын сагта усадхажа, эрид хубилалта туйлажа шадаха байһанаа батадхана.

...Үглөөдэрынь XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи отделениин хони хайшалагшадтай золгогдобо. Тэндэ А. В. Вершинина, А. С. Гладышева, Ф. Я. Побокова, А. Д. Казанцева болон бусад нооһо хайшална. Бүхыдөө 5 мянга гаран хонидой нооһон хайшалагдаа. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой нэгэ отделенидэ нооһо хайшалжа байһан үе харуулагдана.

А. ЕГОРОВОЙ фото.

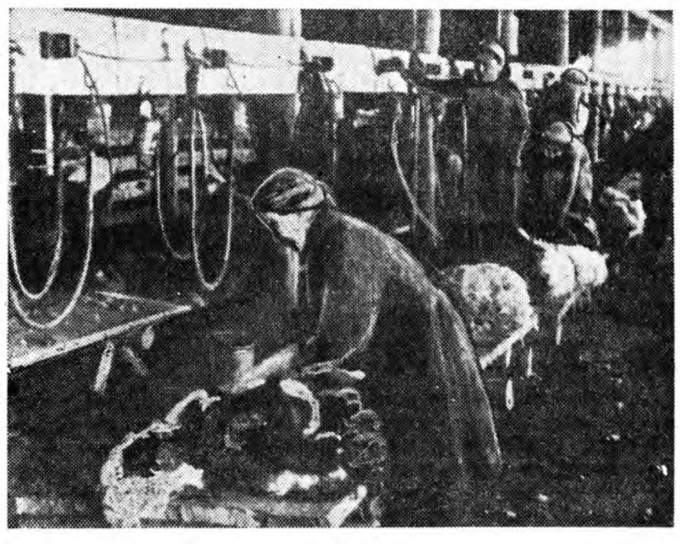

— Хони хайшалалга ажалай эмхидхэл дээрэһээ ехэ дулдыдана. Эндээ ниитын хоо эмхидхээбди. Мүн хайшалагдаха хонид үүлтэрээрээ, эрэ эмээрээ һалгаагдаа һэн.

Ажахын тоосоондо ороһон, томодхогдоһон бригадын (нүхэр Хохловой) хонишод нүхэр Побоковой хонид 3 килограммһаа 4,6 килограм хүртэр нооһо үгөө. Энэ хадаа колхоз соо эрхимүүдэй нэгэ болоно. Бүхы хонидынь таганнуудшье, нооһониншье үдхэн, хөөрэһэн байгаа,—гэжэ электрохайшалалгын агрегадай ахалагшань нүхэр Хориших тодорхойлно.

Гэбэшье дурсагдаһан хойн колхозуудта нооһо хайшалага бүхы дээрээ хангалтагүй гөөр үнгэргэдэжэ байнхай. Хэрбээ хониной бригада бүхэндэ тусхай график табиж үгөөд, хэдэн агрегадуудые хаа талаад нэгэ доро хүдэлгэбэ ажалынь жэшээгүй бүтээгдэй, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ, механизмуудые ашарючи болон түрхихэ материаларшье хангаха, шэнэ аргануудыешье нэбтэрүүлхэ талаар таарамжатай зохид бэ ха һэн.

Эдэ ажахынууд тохёолдоһон дутагдалнуудаа ябуулжа усадхажа, хони хайшалалга түргэн болзор соо шанартайнтайгаар үнгэргэхэ бэ гэжэ найдагдана.

Р. Цыбиков,
манай тусхай корр.

КРАСНОДАРАЙ ХИЗААР. Кубаниин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлдэ Эхэ орондоо 150 миллион пүүд ороohо таряа худалдаха уялгатай. Һаядаа тэндэ ороohото ургамалнуудые хуриажа эхилхэнь. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа): «Путь к коммунизму» колхозой түрүүлэгшэ М. И. Сошников, парткомой секретарь С. Л. Цейкало, главна агроном Л. П. Лозовский гэгшэд эдеэшэжэ байһан ячмень хаража байна. ТАСС-эй фотохроника.

СОВЕДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Дээдэ зургаанда ажалшан мэдүүлгэ бариба...

Ажалшадһаа ороһон бэшэг, гомдол болон мэдүүлгэнүүдые саг соонь үзэхэ, хараха, тэндэ заагдаһан дутуу дундануудые, эрилтэ түйлалтануудые гүйсэдхэхэ хэрэгые һайжаруулха талаар республикымнай нютагай Соведүүд һүүлэй үедэ эрид хүбилалта хэһэн байна.

Энэншье тон зүб, КПСС-эй Центральна Комитет 1958 оной августын 2-то абаһан «Ажалшадай бэшэг, гомдол болон мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгэ дээрэ бии байһан ехэхэн дутагдалнууд тухай» тогтоол соогоо ажалшадай хуулита, зайлашагүй шухала эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандажа, тэдэниие үг дарыдань гүйсэдхэн бэелүүлжэ байхые партийна, советскэ, ажахын, профсоюзна болон комсомолой органуудта шанга эрилтэ табиһан байгаа.

Ажалшадһаа ороһон гомдол, мэдүүлгэнүүдые харалга, үзэлгые гуримтай болгохо, һайжаруулха талаар нютагай Соведүүдтэ, министерство болон зургаануудта эрилтэ табихатаяа хамта, республикымнай Министрнүүдэй Совет өөрынгөө хүбиин хэрэгээр ерэһэн зүнүүдые гансахан аппарат соогоо бэшэ, харин тэдэнэй хүдэлжэ байһан газартань — предприяти, барилга дээрэ хүтэлбэрилхы тушаалтад ошожо уулзажа, хөөрэлдөө үнэргэдэг болохо тухай заабари үгэһэн байна.

Энэнэй жэшээгээр, Түнхэнэй, Тарбагатайн, Хориин, Баргажанай болон бусад аймсоведэй гүйсэдкомуудай хүтэлбэрилэгшэд мүн лэ ажалшадай хүдэлжэ байһан газартань: колхоз, совхоз, предприяти дээрэнь гаража, хүн зонтой уулзалга хэдэг болоо. Энэмнай ажалшадай эрилтэнүүдые хангаха, хүн зонтоёо нигта холбоо барисаатай байха хэрэгтэнь нилээд лэ нүлөө үзүүлнэ.

Шэнэ дүй дүршэл хэрэглэжэ хүдэлдэг зарим Соведүүдэй хүдэлмэриин бодото байдал дээрэһээ хараад үзэхэдэ, ажалшадай зүгһөө ороһон мэдүүлгэ, гомдолой харалга эрид үсөөрһэн, зарим ороһон саарһанай шиидхэбэреэ олоодуй, үни үхаан хэбтэжэ байха ябадал үгы болоһон байна. Гадна өөрынгөө хубиин хэрэгэй асуудалаар али нэгэ чушаалтанда орохые хүлеэжэ, шалгатараа һуһаһан хүнүүдшье уулзалгын таһалга соо харагдахаяа болинхой. Энэзнһээ дулдыдан хажараар, шэрүүнээр хүндэ хандаха, албан хойрог заншал гаргаха ушар үгы болохо ушартай.

Гэхэтэй хамта ажалшадай бэшэг, гомдол болон мэдүүлгэ харалга үргэлжэ дээрээ һайжаршоо, хүсэд гуримтай болоо гэжэ хэлэжэ яажашье болохогүй. Энэ хэрэгтэ тэсэшэгүй албан хойрогоор хандадаг, ёһын тулада саарһаар харюусаад хүүргэдэг гү, али бүдүүлиг заншал гаргадаг ябадалнууд үшөөл үзэгдэдэг байна.

Зарим аймагай Соведэй гүйсэдкомуудай, министерство, управлениинүүдэй хүдэлмэри шалгаад үзэхэлэ, ажалшадай гомдол, эрилтэ тухайгаа бэшэһэн мэдүүлгэ, гүйлтануудболон гомдолнуудые хаража үзэлгэн, тэрээн тушаа ёһотой хэмжээ абалган дээрэ үшөөл дутагдалнууд олон үзэгдэнэ. Хүнэй бэшэһэн һанал бодол, эрилтэнүүдтэ хайша хэрэгээр, хайхарамжагүйгөөр хандалаг, харюу бэшээшэ болоод лэ һаладаг баримтануу али олон.

Жэшээ болгон хэлэбэл, Железнодорожно райсоведэй гүйсэдкомдэр байрыень заһажа үгэхые гүйһан мэдүүлгэнүүд, магазинууд болон хүн зоной ажаһуудалай хэрэгсэлые хангаха предприятинууд муугаар хүдэлнэ гэһэн гомдолнууд захагүй ороҗол байдаг. Эдээндэнь зүб харюу үгэхэ, табиһан эрилтыень түргөөр хангахын хойноһоо ороолдохын орондо, хүниие мэхэлжэрхидэгшье хуули буса юумэн тохёолдодог. Нёдондо Пионерскэ үйлсын № 7 гэрэй ажаһуугшад бүлэгөөрөө байрысмуруса табигдаһан гү, али зарим нэгэ залихай ябадалтай багшанар тухай, интернат-һургуулида гү, али хүүгэдэй байшанда үхибүүдыень абахые гүйһан бэшэгүүд али олоороо ородог.

☆

Зоной гуйлта, эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандаха

☆ ☆

мнай дулаасуулдаг гол түхеэрэлгые шэнээр табижа үгыт гэһэн гуйлта баряа һэн. Тэрэ гуйлтань 1961 оной гаратар дүүргэгдэхэ гээд хойшолонгуйгөөр харюусажархиһан байгаа. Теэд дууһахаһаа байтагай, тэрэ хүдэлмэреэ мүнөө болоторшье эхилээгүй байха юм.

Рылеевэй үйлсөөр, мүн Новонагорно переулогаар ажаһуугшад бороогой уһанай урдаха канава татажа үгэхые гуйһан байгаа. Ямаршье арга боломжо, хүсэ шадалгүй байһан мүртөө, энэ гүйсэдкомоорхин 1961 ондо канава барихабди гээд баһа харюусажархиһан байха. Тиихэдэнь Карл Марксын үйлсын № 20 гэрэй ээзэн эхэнэр Ефремовагай газаахиемни арилгуулжа үгыт гэһэн мэдүүлгэдэнь, майн 1 болотор газаахитнай сэбэрлэгдэхэ гээд лэ һэнгэргуйгөөр харюусажархёо бэлэй. Теэд мүнөө болотор бүтээгдэһэн юумэнь байхагүй.

Ямаршье арга боломжогүй, зөөри, хүсэгүй аад, эрилтыетнай тэды болотор хэхэби, дүүргэхэбди гэжэ байжа найдуулха гээшэ ёһотойл албан хойрог ааша, ёһо тэдыгээр хандаһан хэрэг болоно. Энэмнай нютагай засаг түрын алдар нэрые хухална бшуу.

Ажалшадай гомдол болон мэдүүлгэнүүдтэ албан хойрогоор хандаха ушарнууд Министрнүүдэй Соведэй ажалшадай ажаһуудалай хэрэгсэлые хангаха талаар управлениин хүдэлмэридэшье бии. Гомдол болон мэдүүлгын бүридхэл хэжэ байха дэбтэр мэнэ һая бии болгоо юм. Хүнэй мэдүүлгэдэ саг соонь харюусадаггүй, байра дээрэнь ошожо шалгадаггүйнь тон гомдолтой. Кабанскын аймагай «Селенга» гэжэ промкомбинадай хүдэлмэришэд ажалай стаж тодорхойлхо хэрэгтэнь туһалалсахые гуйһан мэдүүлгэ энэ управленидэ баряа һэн. Тэрэ мэдүүлгэнь хоёр һарын туршада харагдаагүй байгаа. Тэрэшэлэн Мухаршэбэртэ ажалладаг эхэнэр А. И. Бурковагай бэшэгтэ, мүн Улан-Удын трикотажна фабрикын директорэй гомдолдо энэ управлениин хүтэлбэрилэгшэд ямаршье харюу үгөөгүй.

Республикын Гэгээрэлэй министерство, тэрэнэй таһагуудта үдэр бүри хэдэн арбаадаараа бэшэг, мэдүүлгэ болон гомдол ороҗо байдаг. Зарим һургуулинуудта һуралсалай болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин муусаа табигдаһан гү, али зарим нэгэ залихай ябадалтай багшанар тухай, интернат-һургуулида гү, али хүүгэдэй байшанда үхибүүдыень абахые гуйһан бэшэгүүд али олоороо ородог.

Энэ олон бэшэг, мэдүүлгэ болон гомдолнууд 40—50 хоногоор үзэгдөөгүй хэбтэдэг. М. Зинченко гэгшын үхибүүдыемни интернат-һургуулида абыт гэһэн мэдүүлгэдэ аяар хоёр һара соо харюу үгтөөгүй. Улан-Удэ хотодо ажаһуудаг М. Минаевай бэшэгтэ һара хахад болоһон хойно, «Учительская газетын» редакциин бэшэгтэ хоёр һара болоһон хойно харюу үгэһэн баримтануу элирүүлэгдээ.

«Бурстрой» трест, тэрэнэй барилгын управленинүүдтэ ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүд ехэ муугаар үзэгдэдэг. Барилгашад трестын хүтэлбэридэ, профсоюзай эмхидэ байра байдалайнгаа асуудалаар хандадаг. Тиихэдэнь шэнээр баригдаһан гэрнүүд олон дутагдалтай, хамаг юумэниинь дүүрэн хэгдээгүй байһан тушаа яһала гомдол ородог. Теэд трестын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Майоров, Войенталь болон бусад ажалшадай эрилтэдэ, тэдэнэй дурадхалнуудта шэхэ дулии һуудаг, албан хойрогоор хандадаг.

Ороһон мэдүүлгэ, гомдолой бэшэгүүдые эндэхид саашань түлхидэг заншалтай. Олохон бэшэгүүд дээрэ «барилгын нэгэдэхи управленидэ...», «Профсоюзай МК-да...» гэхэшэлэн заагданхай байха юм. Гадна трестһээ ерэһэн бэшэгүүдые, жэшээнь, барилгын нэгэдэхи управлени дам саашань профсоюзай МК-да ябуулаа. Энэ управлениин месткомдо иимэнүүд аяар 102 бэшэг шиидхэбэреэ олоогүй, эзэдтэнь харюу үгтөөгүй хэбтэһээр.

Гүрэнэй болон ажахын зарим зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадһаа ороһон бэшэг, мэдүүлгэ болон гомдолнуудые хараха үзэхэ хэрэгтэ хойрогоор, ёһо тэдысэ хандана гэжэ дээрэ дурсагдаһан нэгэ хэдэн баримтануу балшыса гэршэлнэ. Теэд иимэрхүү байдал саашадаа тэсэжэ болошогүй. Ушар иимэһээ партийна, советскэ, ажахын, профсоюзна болон комсомольско органууд энэ шухала хэрэг дээрэ бии байһан дутуу дундануудые эрид усадхажа, ажалшадай үдэр бүриин хуулита эрилтэнүүдтэ эзэн ёһоор хандажа, тэдэниие саг дарыдань гүйсэдхэн бэелүүлхэ гэжэ хододоо хүсэл оролдолгоёо гаргаха уялгатай.

М. БОЛДОХОНОВ,
БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ахалагша инструктор.

Прицепгүйгөөр һайн лэ!

Хадалиг газарһаа модо зөөхэ гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ юм. Хэрбээ хадын ташалан 10 градусһаа дээшэ бэшэ байгаа һаа, прицептэйгээр зөөхэдэ болоно. Хадын ташалангай 10—12 градусһаа дээшэ болоходонь ямар арга хэрэгтэйб?

Хэрбээ участогайнгаа 15—18 километрһээ холо бэшэ байгаа һаань, прицепгүйгөөр шэрэхэдэ болоно. Энэ аргын алишье талаараа ашагтай үрэтэй байхыень зарим предприятинуудай дүй дүршэл дээрэһээ харагдана.

Байгша оной нэгэдэхи кварталда Баргажанай, Итанцын, Хандагатайн леспромхозууд прицепгүйгөөр 44 мянган кубометр модо зөөһэн байна. Тиин хэды шэнээн резинэ алмана гээшэб. Ашаатай машинаар дээдэ складташье гарахада угаа бэлэн болоно. Модо ашалганшье хоёр дахин түргэдэнэ. Нэгэ грузчик үлүү гаража, ондоо газарта хүдэлхэ аргатай болоно.

Баргажанай леспромхозой Журавлихын пункт 1960 оной 4-дэхи, мүн 1961 оной 1-дэхи кварталнуудта 42 мянган кубометр модо прицепгүйгөөр зөөжэ, баллоной резинэ алмаһанай, олон хүдэлмэришэдые сүлөөлжэ, ондоо ажалда оруулһанай ашаар 4780 түхэригэй алмалта хэһэн байна. Модо шэрэдэг автомашинын эмдэрхэ эрид үсөөрөө. Үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой.

П. Яньков, инженер.

135 мянга...

КПСС-эй XXII съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын зорилгоор Хандагатайн леспромхозойхид (Заиграй) хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Тиигэжэ эндэхид модо зөөхэ хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэжэ, Эхэ оронойнгоо шэнэ барилгануудта 135 мянган кубометр хэрэгсэлэй модо үгөө.

Модошодой дунда дэллгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ нүхэд Кушнарев, Фролов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг мастерска участогуудай хүдэлмэришэд онсо шалгарһаар. Эндэ дунда зэргээр хүдэлмэришэн бүхэн үдэр бүри хоёр кубометрһээ үлүү модо түсэбһөө гадуур үгэнэ.

Н. Тюрнев.

Мария Пискунова Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи фермэдэ тугалшанаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Пискунова 32 тугал даажа абаад, шэгнүүрыень сүүдхэ бүхэндэ 700—800 граммаар нэмээнэ. Зураг дээрэ: Мария Пискунова тугалнуудаа эдеэлүүлжэ байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЗЭДЫН АЙМАГТА

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭДЭГ ТРАКТОРИСТ

Дээдэ Үшөөтэйдэ Ринчин Уланов нилээд олон гектар газар өөрынгөө «ДТ-54» маркын тракторааp хахалһан байха.

Долоон жэлэй гурбадахи жэлдэ Ринчин 800 гектар зөөлэн хахалалга хэхэб гэжэ мэдүүлээ һэн. Тэрэ хэлэһэн үгеэ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байнхай.

Байгша оной 5 һарын хугасаа соо энэ механизатор 500 гектар шахуу зөөлэн хахалалга хэбэ. Ринчин Уланов хабарай тарилгын, газар хахалалгын үедэ эрхимээр ажаллажа, иимэ дүн туйлаа.

Энэ жэлэйнгээ социалистическэ уялгые 300 гаран гектараар үлүүлэн дүүргэхээр тэрэ хараална. Ринчин Иланов коммунистическэ ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байгаа юм.

УДАРНИГУУДАЙ АЖАЛ

Һаянай колхоз болон совхозуудаар һү һаали дээшэлжэ, Зэдын һүнэй заводойхид эршэ хүсэеэ зангидана. Үдэртөө тушаагдаһан һуеэ гашалгангүйгөөр, саг болзортонь эдеэн болгохын тула эндэхид ехэхэн оролдолго гаргана. Заводой хүдэлмэришэд түрэл партиингаа XXII съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, үдэр бүри даабаряа 110—120 процент дүүргэнэ. Хүдэлмэришэд С. Власова (мастерай туһалагша), М. Стряпунина, П. Кочетова, Р. Вершинина, Л. Чигулина болон бусад эрхим һайнаар ажаллана. Тиигэжэ заводой олохон хүдэлмэришэдтэ коммунистическэ ажалай ударнигууд гэһэн нэрэ зэргэ нёдондо олгогдоо һэн.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТАДА ХҮРТЭБЭ

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо Жигмыт Баторова ажалша бэрхээрээ суурхадаг. Тэрэ үнихэнэй һаалишанаар ажаллажа ябадаг.

Түрэл партиингаа болохоёо байгаа съездэ ажалай эрхим бэлэг бэлдэхээр эрмэлзэжэ, улам һайнаар ажаллана. Байгша оной таба һарын турша соо нүхэр Баторова үнеэн бүриһөө 930 литр һү һаажа, артелиингээ, мүн аймагайшье һаалишадай дунда түрүү зэргэдэ ябалсана.

1961 ондо бэрхэ һаалишан үнеэн бүриһөө 2000 литрһээ доошо бэшэ һү һааха зорилготой.

Ажалдаа горьтой амжалта туйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Баторова КПСС-эй райкомой болон аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй зүгһөө Хүндэлэлэй грамотада хүртэбэ. **А. Цыренов.**

Зэдэ.

Монголой арадай революциин 40 жэлэй ойдо

Ц. ГАЙТАВ

ЮРӨӨЛШЫН ДЭРГЭДЭ

Модон хашаагай
обогор шорой дээрэ
юрөөлшэн үбгэн һууна,
Монголшье, хитадшье
яһанай хүн зон
хажуугаарнь үймэлдэнэ.
— Уран юрөөл
хэлэжэ үгыш даа! — гэжэ
уладуул гуйна,
Улаан, сагааншье
зэд мүнгэ
уута һабадань хэнэ
Уринхай хубсаһатай,
туранхай зүдэрүү
юрөөлшэ үбгэн
Уянгалан дуугаржа,
морин хуурай
аялгаар гүнгэнэн,
Һайн һайханиие
хүсэжэ байгаадшье
юрөөжэл байна.
Һаари муухайе
һайса зэбүүрхэн
хараажал мэдэнэ.
Гуйраншан хүнэй
гунигтай хайратай
аялга дуун,
Гудамжада орилһон
хуйхэр наймаашын
хөөрүү хашхараан.
Гуулин бүреэгэй
гуншаа хамартал
адли абяан,
Галзуу шанга
бэшхүүрэй залгаа
хахир гиинаан,
Ганхажа һогтоһон
ноёд, үхидэй
забхай нарьяан,
Гангинан гомдоһон
үлэнхэ ноходой
хубхай хусаан—
Түмэн арьяатанай
түмэр гэнжэ
ханхинуулһан шэнгил.
Түрэ хуримай
түлэг дундаа
хүнхинэһэн шэнгил.
Зүрхэ алдамаар
хашартай үймөөн
бүрил худхалдана.
Тархи дуйрэмөөр
гажа буруугаар
ниилэн үлхэлдэнэ.
— Үнэхөөр ши
сэсэн юм һаа,
намайе нэгэ юрөө,
Үгэ хэлээршье
элбэг баяная
һайса харуула.
Һайн юрөөбэлшни
һахюуһандаа би
зальбаржа ябахаб,
Һанаһанда хүрөөгүй һаашни
яяр өөдэгүй
амитанда тоолохоб,—гээд
Наранда ялалзаһан
халзан толгойтой
бүдүүн лама
Набтагар дэгэлтэй
мүнөөхи хууршанда
хандажа хэлэбэ.
Үбгэн юрөөлшэн
морин хуураа
аятайгаар заһаад,
Үндэгэн шэнги
бүмбэгэр толгойтой
ламые ажаглаба:
«Хойто обоогой энгэр дээрэ
Хоёр мориной шэмхэлүүргүй.
Шунахай шинии толгой дээрэ
Шумуул халтираад тогтохогүй.
Майдари бурханайнгаа дэргэдэ
Мандайжа баймаар толгой байна.
Манай шабгансын хажууда
Шанага болохоор толгой байна.
Мандалын гобидо ошохо бол
Хобоо болохоор толгой байна.
Манаанай хажууда байха бол
Гэрэл боломоор толгой байна.
Зунай энэ халуунда
Хатаажа баймаар толгой байна.
Зулын халуун тоһоор
Шатаажа баймаар толгой байна.
Үбэлэй хуйтэн үдэр
Сэнтүүлжэ ябамаар толгой байна.
Үдэрэй зугаашье хээд
Нянаалжа һуумаар толгой байна.
Түбэдэй хуурмаг номдо
Төөрижэ болиһон толгой байна.
Түмэнэй хурса хэлэндэ
Тоогүй хуухарха толгой байна»
Гэхэтэйнь адли зон
шаг шууяа табиба,
Гэдэһэ ехэтэй лама шара
эрхиеэ бариба.
«Арба табые
эрижэ ябаһан аад,
адаг һүүлдэнь иигэдэг

☆

(„Сүхэ-Баатар" гэжэ поэмэһээ)

☆ ☆

Альгын шэнээн нюуртаа
үһэ ургаһан
золиг бэ!» гэжэ
Тойрожо байһан улад
нэгэ доро шуулдаба,
Толгой халзан лама
ехэ муухайгаар хёлойбо
Үрэгэр даахитай үһэтэй,
үүдэн шудэ үмсэрхэй,
Үргэ аманай эзэн
өөрэ янзын абгай:
—Гуйха мүрөөрөө гуйхагүй
хайшаа янзын хүйхэр бэ,
Гууляа гараха болоторнь
лама хуниие наадалхадаа?
Һахюуһа мини!
одоо энэ
лама багшашье
Һалбагар үбгэниие
ондоо түрэлдэнь
эльгээхэ байха!
Нугэлдэ ороогүй дээрээ
эндэһээ холодоё,— гээд
Нюсэгэн сэрдэгэр хүүгэдээ
гарһаань шэрээд арлиба.
—Судар номтой багшаһаа
һахил хүртэһэн ламаб.
Сундуй Жадамба хүрэтэр
маани сээжэлһэн ламаб.
Мангуу тэнэг таанар
малһаа доро байнат,
Майдари бурханиие
мяха эдидэг гэжэ байнат.
Арюун шажаниие бузарлахадаа
яадагынь таанар үзэхэт,
Арбан найман тамын
адагта ороходоо мэдэхэт,—гээд
Шалбагар уралаа
һарюу мүрюу болгоод,
Шара эрхиеэ
шанга шангаар гүйлгөөд,
Үнөөхи лама
шад улаан болошонхой
Үргэн олоной дундуур
буруу хараад арилба.
—Мангас таанар
хамаг зөөриимни
дууһажа байналта.
Майдари бурханшни
мяха шуһалдаггүй
яадаг юм?—гэжэ
Сугларһан олоной дундаһаа
нэгэ хүн
хашхаран хэлэбэ,
«Сохом ааб даа, сохом!» гэжэ
нилээд олон хүн
дээрэнь нэмэбэ.
Тогосой үдые отог
малгай дээрээ хадхаһан.
Торгон хара дэгэлтэй аад,
магнал хүрмэ үмдэһэн.
Таруу хара һахалтай
ноён хүн
хүрэжэ ерээд,
Гашаагаа тулажа,
нойтон модондол
гэдыжэ зогсобо.
Тэрэ ноёной
һалхин доро
зогсожо байһан
Тэрлиг хахархай
хэдэн залуушуул
зорюута шангаар:
—Ябая, ябая!
эндэ зогсоод
юугээ хэхэмнай һэм.
Ямбатан хүндэтэниие
ямар үзөөгүй бэшэбди»
гэлдэн холодобо.
—Түрэ шажаниие доромжолһон
уринхай дэгэлтэй
энэ мууе
Түмэр шудэрөөр шудэрлэжэ,
туранхай дээрэнь
хатааха ёһотой!—гэжэ
Ямбатан ноён
арадта хандажа хэлэбэ,
Янтагар һамганиинь:
—Абааша! Абааша!—гэжэ
нэмэбэ.
Хүрин даалин дэгэлээ
нилээд хөөргэжэ бүһэлһэн,
Хуйтай хутагаяа
нэгэ тала руугаа һанжуулһан,
Хүрдэгэр хара шарайтай,
дүлэтэ хурса нюдэтэй.
Хүдэр ургэн сээжэтэй
булай томо
нэгэ эрэ
Олон хүнэй дундуур
уулын бүргэдтэл хаха зүһөөд,
Онгоёо оруулһан ноёной
урда ошожо хүндэлдөөд:
—Хөөһэн һэбхи таанар
нязарха дүтэлжэ байһан аад,
Хооһон муу үбгэнэй
хормойдо аһахадаа
эшэхэгүй байна гүт?
Ороидонь ши
намайе абаад
ябашал даа хамаагүй.
Одоо дуугааршни
шамда алуулжа
үгэһүүл даа» гээд
Үргэн сээжэеэ
үрисэгөөн байжа намхалзуулба,
Үндэр бэеэ
тэгшэдхэн, заһан хэлэбэ.
—Шара хүн гэхэдэ,
хара хүн ши
бодобо алтайш?
Шамдуухан зайлаагүй һааш
абаадшье ябашахада
яаха һэн бэ!—гээд
Хөөрүү һайрхуу ноён
хүдэр эрые түлхиба,
Хүһөө шулуун шэнги
саадахинь орой хүдэлбэгүй.
—Түшээтэ хаан аймагай
түнтэгэр Шулуун гэдэг
би гээшэб!
Туршаад үзэһэн
юһэн эрые
дабажа гараһан хүм.
Арбадахи эрэнь
байдаг юм бол
тулгаад ерэл даа,
Абаашаха тэнхээтэй һаа,
түлхеэд үзэл даа,—гэжэ
Гадар хубсаһан дээрэһээнь
барижа абаад нэгсэрбэ,
Ганхажа гуйбаһан ноён
хатанаа дараад
газарта унаба.
—Болоо! Болоо!—гэжэ
зүг бухэнһөө шуулдаба,
Бодожо ерэһэн ноён:
—Зайгуул муу нохой, —
гэжэ занаба.
Хүрин даалин самсатай
хүл нюсэгэн Сүхэ
Хүрьһэлиг боро шарайдаа
хүхюун баяр тодоруулаад:
—Энэ муу ноёниие
ганса һайн хүн шадабал даа,
Эрэлхэг зоригтой,
гэдэргэ сухарихагүй байнал даа.
Болодог гээшэ һаань
нимэ шадал хүсэ ороод,
Боро гэрээ үргөөд,
иишэ тиишээ нүүхэ һэм.
Юрөөлшэ үбгэн
бидэнэр бултал
уринхай хубсаһатай,
Юугээрээшье илгаагүй,
адихэ ууха юумэгүй байналди.
Харин тиихэдэ
хатан, ноёд
хоргы торго болошоод,
Хатуу архида
ногоорторгоо һогтошоод
ябажа байнад лэ.
Абымни хэлэдэгээр
табилан гээшэнь
энэл ха юм даа,
Адли тэгшэ
хуби заяа эдлэхэл байгаа даа.
Хөөрхэй энэ
ядуу тулюур
юрөөлшэ үбгэн
Хүндэ хорогүй,
һайхан һанаатай
зохид байнал даа.
Абаһаамни ямар илгаатайб,
байһан зэдээ үгэжэрхиһүүб!
Аргань олдоно ааб даа,
хооһон ябаад харюужам,—гэжэ
Олон юумэ
оюун ухаандаа бодоод,
Олоһон хамагаа
юрөөлшэ үбгэндэ һарбайба.
—Уринхай хубсаһаа нүхэхэ
үртэһэн болгон нэмэрилээрэй,
Уладай үгөөшэтэй ниилүүлжэ,
удын хоол баряарай!—гэбэ.
Хүбүүнэй үгэһэн зэдые
хоёр гараараа тодобо,
Хүнхинэһэн дуутай хуураа
хюрөөдэн хүгжэмдэбэ:
«Газаа таладаа ядуу гэһэн
Зосоо таладаа баян хүбүүн
байна.
Ядаржа, зүдэржэ ябана гэһэн
Шадажа, мэдэжэ абаха хүбүүн
байна.
Хоолойнгоо торохые бодонгүй,
Хожомойшни һайханиие юрөөе!
Хуураа дарахаяа мартангүй,
Хурса хахаеышни магтая!
Арбан хэдыхэн наһатай гэһэн
Адатай һүрхэй хүбүүн байнаш.
Үбгэн минии ажаглаһанаар
Үндэр болохо эрэ байнаш.
Борохон энэ гаршни
Булад һэлмэ бариха юм байна.
Харахан энэ нюдэлшни
Хани нүхэдые таниха юм байна.
Энхэ һонор сээжэшни
Эрдэм номоор дүүрэхэ юм байна.
Эрид шулуун зоригшни
Эзэрхэг дайсаниие дараха юм
байна.
Талын һалхиие һомон шэнгеэр
зүһэжэ,
Таанын үнэрые эм шэнгеэр
һанажа,
Хүлэгэй һайнаар дайсаниие
хүсэжэ,
Хүнэй һайгаар арадаа жаргуулаа
— гэжэ
Үбгэн юрөөлшэ
үгэеэ дүүргэжэ Сүхые таалаад:
«Үнэр олондоо
туһатай яба!» гэжэ
үшөө нэмээбэ.

Ч. НАМЖИЛОВ
бурядшалба.

Монголой габьяата врачнууд Тамжав, Зана гэгшэд үхибүү үзэжэ байна.

БИРАГҮЙХЭНӨӨР...

ФУТБОЛ

СССР-эй «Б» классай мастернуудай дунда футболоор үнгэргэгдэдэг мүрысөөнэй ээлжээтэ уулзалга Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болобо. Комсомольск-на-Амуре городой «Авангард», Улан-Удын «Байкал» командынхид нааданаа.

...Үдэшын эгсэ долоон часай болохо үеэр мүрысөөнэй судья нүхэр Белов жэмбүүрээ эшхэржэ, нааданшье эхилшэнэ. Тулалдаанай түрүүшын минутаһаа айлшадай добтологшод урагшаа сүмэрэн орожо, «Байкалай» хамгаалагшадые тухашаруулна. Тиибэшье һаа, Улан-Удын хамгаалагшад Гаврилов, Суров, Третьяков, Котельников гэгшэдэй хамгаалгые дабанагүй... «Байкал» командын вратариин тодожо абаһан бүмбэгэеэ талмайн баруун талаар шэдэхэтэйнь зэргэ, Вампилов, Кадочников, Ирдынчеев гэгшэдэй урагшань дамжуулжа, Ершовтоо үгэнэ. Тэд айлшадай хамгаалагшад тоо нээлгэнэгүй...

Стадион руу түрүүшынхеэ орохон айлшан байгаа һаа, «Эдэнэрни мүрысэнэ гү, али бэе бэеэ һорино гү» гэжэ һанахааршье, тиигэжэшье тухайлхаар, илангаяа манай республикын командын добтологшод энэ үдэр наадажа, харагшадайнгаа урма зориг хухалаа бшуу. Ахир нобшоор наадаяа эмхидхэһэн Улан-Удын, мүн айлшадайшье добтологшод нааданай түрүүшын хахадта амжалта туйлангүй амаралтада гарана.

...Нааданай хоёрдохи хахадта урагшаа һанаатайгаар, добтолгоёо нэгэ заа шангадхаха юм аабы гэжэ һанан гэһээшни, буруу һөөргөө, нааданай түрүүшын хахадта нааданһаа муугаар добтолһон улан-удынхид өөнэдынгөө ворота руу бэмбэгэ сохиюулжа һалана. Тоо нээгдэжэ, одоошье шанга шанга добтолго эхилхэнь ха гээдшье харагшадай хүлеэһэниинь, миин шортоо байшоо. Ушар юуб гэхэндэ, айлшадайнгаа воротада дүтэлһэн «Байкалай» добтологшод, угайдхадаа бүмбэгэешье сохижо шадахаяа болишоһониинь бүришье гайхалтай, зэбүүрхэмээр байшоо. Энээндэ баримта болгон добтологшо Игорь Ершовые абаад үзээ. Энэ нүхэрнай айлшадай углуулһаа гурбан удаа бүмбэгэ сохиходоо, воротаһаа хэдэн метр холуур сохижо, миин хиидэ, ёһын лэ тулада уялгаяа дүүргэнэ. Эдэнэрэйнгээ муугаар наадажа ябаһыень һамбаашалхаар оролдоһон айлшадай түлөөлэгшэд талмайн хоёр талаар добтолжо мэдэнэ. Өөрынгөө талые хёрхоор хамгаалһан Гаврилов, Суров, Котельников гэгшэдэй шуран шуумар хурданиие, хамгаалга, добтолгын техникэ һайнтайе онсо тэмдэглэмээр.

Ёһотойл һайн наада хаража, баяр баясхалантай, зүрхэ сэдьхэлээ ханангяар гэр гэртээ бусахаар стадион ерээшэд зориггүйхэн энэ үдэр тэндэһээ гаража ошоһониинь халаглламаар. Удаадахи уулзалга — июлиин 9-нэй үдэр үнгэргэгдэхэ. Энэ үдэр Зүүн Сибириин зонын футболистнуудай дунда 3—4-дэхи һуури буляалдажа ябаһан Владивосток городой команда манай республикынхидтэй наадаха.

Т. Бадмаин.

«Байкал» командын вратарь алдажархиһан бүмбэгынгөө хажуудa.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Волейбол

Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ табан үдэрэй туршада волейболоор шанга тулалдаан боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ эрэшүүлэй 5, эхэнэрнүүдэй 4 команда республика дотороо түрүү һуури эзэлхын түлөө тулалдаа. Хүдөө ажахын институдай эрэшүүлэй команда бүхы уулзалгануудаа шадамар бэрхээр үнгэргэжэ, 1961 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Тиигэжэ эдэнэрнай август һарада болохо зоно хоорондын мүрысөөндэ хабаадалсаха юм. Эбтэй эетэй ПВЗ-гэй «Локомотив» булгэмэйхид хоёрдохи һуури эзэлээ.

Эрэшүүлэй дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө шанга шанга тулалдаанай болобошье һаа, эхэнэрнүүдэй командынхид бираагүй. Түгэсхэлэй мүрысөөндэ уулзаһан «Спартак» булгэмэй командынхид хүдөө ажахын институдай спортсменүүдтэй тулалдажа, 3:2 гэһэн тоотойгоор шүүгээд, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Ю. Черняков.

Хахад һара соо — тахяагай байра

Ара-Хэрээтэ голой баруун тохойгоор ябахада шугы бургааһа элбэгтэй, тахяа шубуу барихада яһала таатай зохид юм. Эндэ Ждановай нэрэмжэтэ (Бичура) колхоз тахяагай байра бодхожо байнхай. Модошо дархан нүхэр Санжиевай хүтэлбэри доро табан хүн ажаллана. Тэдэнэр 15—20 үдэрэй туршада тахяагайнгаа байрын барилгые дүүргэхэ зорилготой. Барилгань 43 метр утатай, досоогоо тэжээл буйлуулдаг тусхай таһалгатай байха, запарник тодхогдохо юм.

Г. Доржиев,
хүдөө бэшэгшэ.

Шэнэ барилгануд бодхоогдоно

Үнгэрһэн жэл хахадай туршада Баянгол нютагта олохон шэнэ барилгануд бодхоогдоо. Хориин совхозой уран гарта дархашуулай хүсөөр хонидой хоёр типовой байра, 120 үнеэдэй багтаамжатай хорёо баригдаба. Һаалиин үнеэдэй байрада электро-һаалгын агрегадууд тодхогдожо, малшадай ажал һураггүй хүнгэн болоо, ажалайнь бүтээсэ нилээд дээшэлээ.

Мүн эндэнь шэнэ магазин, хүүгэдэй ясли баригдажа ашаглалгада үгтэнхэй. Тиихэдэ һүүлэй жэлнүүдтэ ажалшадай олон гэрнүүд һэльбэн заһабарилагдаа, шэнээр баригдаа.

Г. Цыренов.

Аяншалагшад

Һуралсалай жэлэй дүүрэхэтэй зэргэ Аллын һургуулиин (Баргажан) зургаадахи классай һурагшанар аяншалгада гараһан юм. Эдэнэр замдаа долоон хоногой туршада ябажа, түрэл дайдаяа шэнжэлһэн, һонирхолтой зүйлнүүдые хараһан, суглуулһан байна. Суглуулһан юумэнүүдэйнь дунда ургамалнуудай гербари, амитадай мануули, олохон ашагта малтамалай зүйл дүүрэн. Энээнэйнгээ хажуугаар элдэб янзын фото-зурагуудые буулгажа абанхай. Эдэ зурагууд соонь нэгэ метр ута могой (гадюка), хажуудань үхөөд хэбтэһэн шандаганай 5 зулзага харахада ехэ һонин байба. Түрэл ороноо, нютаг нугаяа шэнжэлжэ үзэһэндөө тус һургуулиин һурагшад тон ехэ баяртайнууд бусажа ерээ.

Ц. Будаев.

Дэлхэйн саашаһаа

МНРП-гэй XIV съезд

УЛАН-БАТОР, июлиин 6. ТАСС-эй корреспондентнүүд В. Петренко, Д. Бочаров гэгшэд мэдээсэнэ: МНРП-гэй XIV съездын мүнөөдэрэй үглөөнэй заседани дээрэ элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэлгэн үргэлжэлбэ. МНР-эй Министрнүүдэй Советэй түрүүлэгшын орлогшо Д. Майдар түрүүлэн үгэ абаа. Промышленна, хүдөө ажахын, соёл болбосоролой, ажаһуудалай, байрын барилгын асуудалнуудаар, ороной баялигуудые һайнаар хэрэглэдэг болохо тушаа тэрэ хэлэһэн байна. Гурбан жэлэй туршада (1958—1960 онуудта) Монголой барилгашад 2 мянга гаран элдэб барилгануудые ашаглалгада тушааһан байна гээд Д. Майдар тэмдэглэбэ. Үнгэрһэн 20 жэлэй туршада һомолгодоһондо орходоо гурбадахи табан жэлэй түсэбэй үедэ мүнгэ зөөри һомололго хоёр дахин ехэдхэгдэхэ. Советскэ Союзай түрүү дүй дүршэл Монголой барилгашад үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, нютагай барилгын материалнуудые хаа хаанагүй хэрэглэхэ юм гэжэ Д. Майдар хэлэбэ.

Монголһоо Москвада байдаг онсо, бүрин эрхэтэ элшэн сайд С. Лувсан Советскэ Союзда һурадаг Монголой хоёр мянган студентнүүдэй, аспирантнуудай, мэргэжэлтэдэй, мүн МНР-нээ СССР-тэ байдаг посольствын хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэһээ съездые амаршалаа. МНР-эй гадаадын харилсаа холбоонуудай үргэдэжэ, тэрэнэй уласхоорондын нэрэ хүндын ургажа байһан тухай тэрэ тогтобо.

Олониитын дунда парти хадаа ехэ политико-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг. Энээнэйнь ашаар ажалшадай социалистическэ мэдэрэл улам ургана. Һүүлэй жэлнүүдтэ уголовно гэм хэхэ ябадал ехээр үсөөрөө. Орон дотор политическэ нэгэшье гэмтэн байхагүй. Социалистическэ хуули ёһо улам улам бэхижэнэ.

Арадай элүүрые сахиха талаар амжалтануудай туйлагдаһан тухай элүүрые сахиха министр Г. Туван хөөрэжэ үгэбэ. Урдань орон дотор научна медицинэ гэжэ байгаагүй. Харин тэндэ хойшолон ехэтэй элдэб социальна үбшэн таража байгаа бшуу. Мүнөө олон тоото медицинскэ эмхи зургаануд баригданхай. Врачнуудай мянган хүн бүхэндэ хүртэсын талаар МНР олон Европын капиталистическэ оронуудта гартанагүй.

Губи-Алтайн, Запханай, Урда-Губиин аймагуудай делегадууд тэндэ үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө амжалтануд тухай хөөрэжэ үгөөд, ойрын табан жэлэй туршада парти, правительствын бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулганууде халуунаар һайшаагаа. Гурбадахи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэхэбди гэжэ аймагуудай ажалшадай нэрэһээ тэдэнэр мэдүүлбэ.

Политбюрогой гэшүүн, КПФ-гэй ЦК-гэй секретарь Марти Малимберг Финляндиин коммунистическэ партиин нэрэһээ съездые амаршалаа. Агууехэ Советскэ Союзай ашаар монгол, финскэ арадууд бэеэ даанхай байдалтай болоо. Идеологическа талааараа — марксизм-ленинизмын талаар финскэ, монголой коммунистнууд дүтэ түрэл, хоорондоо нягта холбоотой гэжэ тэрэнэй мэдүүлхэдэ съездын делегадууд ехээр альга ташажа угтаба.

Австриин коммунистическэ партиин эльгээһэн делегат Эрвин Цуккер-Шиллингын, Сириин коммунистнуудай түлөөлэгшэ Маджит Хусни гэгшэдэй амаршалгын үгэнүүдые хэлэхэдэнь хани халуунаар угтаһан байна.

УЛАН-БАТОР, июлиин 6. (ТАСС). Монголой Арадай-революционно партиин XIV съездын үдэшын заседани дээрэ МНРП-гэй Центральна Комитедэй тоосооно элидхэлээр нэгэн дуугаар резолюци баталагдаба.

Арадай-демократическа байгуулалтын 40 жэлэй туршада монгол арадай туйлаһан бүхы амжалтануд, дундада зуун жэлэй феодальна үеһөө социалистическэ общественнэ байгуулалтада тэрэнэй хүгжэн ерэһэн ушар—гээгдэнги оронуудай капиталистическэ шаные алгасан, социализмда хүгжэн орохо ленинскэ сурталай бодотоор бэелүүлэгдэһэн гайхамшагта үрэ дүн, марксизм-ленинизмын хамагые илагша агууехэ үзэл сурталай мандаһан тодо гэршэ, МНРП-гэй политикын зүб байһанай, МНР СССР хоёрой арадуудай, бүхы социалистическэ лагериин арадуудай хани барисаанай юундэшье илагдашагүй хүсэтэй байһанайнь гэршэ болоно.

Монголой революциин эхилжэ байха үедэ монгол, совет арадуудай хоорондо бии болоһон эбдэршэгүй, хэтэ мүнхын хани барисаан, Советскэ Союзай манай орондо хүргэдэг хани ёһоной бүхы талын туһаламжа хадаа хэтэдээ дуулашагүй зориг бадаруулма булаг болоно бшуу. Өөрынгөө ороной һалбаран хүгжэхэ, социализм байгуулха тэмсэлдээ энэ булагһаа МНР-эй ажалшад шэнэ шэнэ хүсэнүүдые, урма зориг хододоо удхан абадаг, мүнөөшье удхажа байна.

Монголой арадай национальна, социальна талаар сүлөөрхэ, тэрэнэй революционно туйлалтануудые гадаадын дайсадай добтолгоһоо хамгаалха, хэдэн олон зуун жэлэй туршада гээгдэнги байһан орондо һайн һайхан һаналтайгаар, аха дүүгэй интернациональна туһаламжа үзүүлхэ, тэрэнэй экономикын, соёл болбосоролой һалбаран хүгжэхэ хэрэг хангаха, арадай ажана байдал улам дээшэлүүлхэ талаар агууехэ совет арад, Советскэ Союзай сэсэн мэргэн Коммунистическэ парти ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Тэрэнэйнь түлөө агууехэ совет арадта, Советскэ Союзай сэсэн мэргэн Коммунистическэ партида МНРП-гэй бүхы гэшүүдэй, МНР-эй ажалшадай нэрэһээ съезд үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэ.

«Агууехэ Советскэ Союз толгойлогшотой индустриальна талаар хүгжэнги социалистическэ оронуудай, тэдэнэй баян дүй дүршэл, бүхы талаар үзүүлдэг туһаламжадань түшэглэн, өөрынгөө экономикын, соёл болбосоролой хүгжэлтын ябасые түргэдхэхэ, эдэнээ түрүү оронуудай хэмжээндэ хүрэтэр хүгжөөхэ шухалын шухала удхатай зорилго табигдана. Бүхы социалистическэ гүрэнүүдэй экономическа, соёл болбосоролой хүгжэлтые нэгэ адли хэмжээндэ хүргэхэ тухай жама ёһые хэрэглэжэ, эдэ бэелүүлэгдэхэ байна» гэжэ резолюци дотор саашань хэлэгдэнхэй.

Бүхэдэлхэйн социалистическэ системын саашадаа улам бэхижэжэ, Советскэ Союзай хүсэнэй улам ургажа байһан, коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Москвагай зүблөөнэй аргагүй ехэ удхашанартай байһан тухай резолюци дотор хэлэгдэнэ.

Центральна Комитедэй гадаадын политическэ хараа шугам съезд хүсэдөөр һайшаана гээд резолюци соо заагдана. Эб найрамдал бэхижүүлхэ, арадуудай аюулгүй байдал хангаха, агууехэ Советскэ Союзтай, КНР-тэй, аха дүү бүхы оронуудтай хани барисаагаа, эб нэгэдэлээ гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ, элдэб общественнэ байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ёһо гуримуудые саг үргэлжэ бэелүүлхэ политика ябуулха зорилго съезд табина гээд резолюци дотор хэлэгдэнэ.

Социалистическэ лагериин арадуудай аха дүүгэй һабагшатай хани барисаае, нэгэдэлые, эб хамта байха хэрэгые, тэдэнэй бэе бэедээ туһалалсаха, нягта холбоо харилсаатай байха хэрэгые бүхы хэмжээгээрнь бэхижүүлхэ гээшэ социализм, коммунизм байгуулха хэрэгтээ амжалтануудые туйлаха эдэнэй гол эрхэ нүхэсэлынь болоно бшуу.

МНР-эй дотоодын байдалай бэхижэжэ байһаниие резолюци тэмдэглэбэ. Тиигээд экономическа, соёл болбосоролой байгуулалтын саашанхи зорилгонуудые хараална.

Манай орондо социализм байгуулха тэмсэлдэ Монголой Арадай-революционно парти марксизм-ленинизмын хамагые илагша туг доро ябажа, монгол арадые шэнэ илалтануудта хүргэхэ гээд съезд баталаар найдана гэжэ резолюциин түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

1961—1965 онуудта хараалагдаһан зорилгонууд монголой арадай хүсэл эрмэлзэлгэтэй хүсэдөөр таарана гэжэ гурбадахи табан жэлэй даабарита тоонууд тухай нүхэр Цэндын хэһэн элидхэлээр абтаһан резолюци соо тэмдэглэгдэнэ. МНР-эй арадай ажахые, соёл болбосоролые хүгжөөхэ гурбадахи табан жэлэй түсэбэй даабарита тоонуудые съезд нэгэн дуугаар һайшаагаа. Бүхы арад зоной зүбшэн хэлсэхэ үедэ оруулагдаһан хубилалта, нэмэлтэнүүдые хараада абан, тэдэ даабарита тоонуудые съезд баталаа.

МНРП-гэй Уставта оруулагдаһан зарим хубилалтануудые съезд мүн лэ баталба.

Фидель Кастро үгэ хэлэбэ

ГАВАНА, июлиин 6. (ТАСС). Кубын премьер-министр Фидель Кастро июлиин 4-дэ үдэшэлэн радиогоор, телевиденеэр үгэ хэлэбэ. Кубада эдеэ хоолдо хэрэглэгдэдэг элдэб зүйлэй тоһо Америкын асаржа худалдахаяа болихо шиидхэбэри тухай, энээнтэй хамта Кубын правительствын ямар хэмжээ-ябуулганууде бэелүүлжэ байһаниие Фидель Кастро хэлэбэ.

Эд бараа Америкэһээ асарха, тиишэнь абаашажа худалдаха талаар революциин урда тээ Куба Америкын дэлгүүрһээ дуулаһан дулдыдадаг байһан юм гэжэ Кастро һануулаа. Кубын иигэжэ дулдыдажа байһан шалтагааһаа материальна ехэ хохидол ушаруулагдаа һэн.

Революцитай эсэслэн тэмсэхын зорилгоор США-гэй хүтэлбэрилхы бүлэглэлнүүд тэрэ дулдыдалые хэрэглэхээр шиидэбэ гээд премьер-министр тэмдэглээ.

Кубада эсэргүүгээр хэгдэһэн Америкын ээзрхэг түримхэй политика буруутаа һэн. США-гэй хүтэлбэрилхы бүлэглэлнүүд иигэжэ улам ехээр хоро шараа хүдэлөө. Кубада добтолхоёо хүлһэнэй шэнэ дээрмэшэдые бэлдэхэ тухай олоной урда США-да дахин хэлэгдэдэг болоо.

Кубада малай тоһо асаржа худалдаха хэрэгтэ хорюул табигдаһан байна. Энэ хадаа Кубада эсэргүүгээр хэгдэдэг ээзрхэг түримхэй һүүлшын аашануудайнь нэгэн гээшэ гэжэ Фидель Кастро хэлэбэ.

МАЛИИН РЕСПУБЛИКА, Бамако городтохи банкын байшангай дэргэдэ. ТАСС-эй фотохроника.

М. А. Суслов Чойбалсанай нэрэмжэтэ промкомбинат ошожо хараба

УЛАН-БАТОР, июлиин 6. ТАСС-эй тусхай корреспондент Д. Бочаров мэдээсэнэ: КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь М. А. Суслов толгойлогшотой советскэ партийно-правительственна делегаци мүнөөдэр Чойбалсанай нэрэмжэтэ Улан-Баторай промышленна комбинат ошожо хараба. Делегаци шаброо хэдэг, гутал оёдог, камвольно фабрикануудай үйлэдбэритэй танилсаба. Энэ түрүүшын хоёр фабрикануд Чехословакиин Социалистическэ Республикын туһаламжаар, гурбадахинь Хитадай Арадай Республикын туһаламжаар баригдаһан байна. Эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженер, технигүүд совет айлшадые комбинадтаа халуунаар амаршалба. М. А. Суслов тэндэ хэгдэдэг хүдэлмэри һонирхобо. Фабрикын коллективүүдэй гэшүүдтэй — залуушуултай, кадрова эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэдтэй хани ёһоор нүхэр Суслов хөөрэлдөө. Мүн Чехословакиин, Хитадай мэргэжэлтэдтэй нүхэр Суслов хөөрэлдэһэн байна. Хүдэлмэришэдэй ажалайнь амжалтануд, ажабайдал туһайнь советскэ делегациин толгойлогшо һураба. Тиигээд комбинадай хүдэлмэриие, тэрэнэй коллективэй зохёон байгуулхы ажал үндэрөөр сэгнэбэ. Комбинадые хараһанай һүүлээр М. А. Суслов комбинадай хүтэлбэрилэгшэдтэй, партийна, профсоюзна, комсомольско хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдөө.

Хүндэтэй айлшадай бэшэдэг дэбтэртэ советскэ делегаци иимэ тэмдэг үлөөгөө:

«Хүндэтэ нүхэд!

Танай гайхамшагта комбинат монголой арадай ёһотойл омогорхолынь болоно. Энэ комбинат түрүү техникээр, бэлэдхэл ехэтэй хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдээр хангагданхай. Тиимэһээ индустриализацилгын политика амжалтатайгаар бэелүүлжэ байһанай тодо гэршэ болоно. Өөрынгөө түрэл Монголой Арадай-революционно партиин хүтэлбэреэр монгол арад энэ индустриализаци бэелүүлжэ байна. Өөрынгөө эхэ ороной алдаршан суурхаха, хүгжэн һалбарха хэрэгтэ шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень комбинадай коллективтэ хүсэнэбди».

ГДР-эй арадай палатада Вальтер Ульбрихт үгэ хэлэбэ

БЕРЛИН, июлиин 6. (ТАСС). Баруун Германиин бундестагай заседани болоһоор зургаан үдэр үнгэрбэ. Тэрэ бундестагай заседани дээрэ түрүүлэгшэнь Герстенмайер мэдүүлгэ хэһэн юм. Тиихэдээ Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ тухай СССР-эй, ГДР-эй дурадхалнуудые тэрэ огтолон буруушааһан байна.

Германиин Демократическа Республикын дээдэ орган — арадай палата зарлагдаа. Немец арадай эб найрамдал тушаа ямар түсэбтэй байһаниинь ГДР-эй түрэнэй советдэй түрүүлэгшэ Вальтер Ульбрихт хэлэһэн байна.

Парламентнуудай, Германиин хоёр гүрэнэй правительствонуудай түлөөлэгшэдөө бүридэһэн Германиин амгалан ёһоной комисси бии болгохые эб найрамдалай немецкэ түсэб хараалба гэжэ Ульбрихт мэдүүлээ. Эбэй хэлсээ баталха тухай немецкэ дурадхалнуудые энэ комисси зохёохо ёһотой. Тиигээд хэлсээ баталха болоно. Германиин хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаануудые жааханшье удааруулангүй һайжаруулха хэрэгтэ тэрэ хэлсээн туһа нэмэри оруулха ёһотой. Бата бэхи эб найрамдал тогтоохо, арадуудай бүлэдэ бүрин тэгшэ хүсэд эрхэтэй байха ябадал Германиин арадта тэрэ эбэй хэлсээн олгохо ёһотой болоно. Энээнэй үндэһэ һуури дээрэ Баруун Берлинэй асуудал эбэй ёһоор шиидхэгдэхэ ушартай. Тиигэжэ Германиин нэгэдүүлэгдэхын урда тээ Баруун Берлин бэеэ абанги, сүлөөтэ городой эрхэ олохо болоно. Европодо аюулгүй байдал бии болгохо, Германиин хоёр гүрэнүүдые нягта холбоотой болгохо, Эхэ ороноо амгалан ёһоор нэгэдүүлхэ манай дурадхалнууд бүхы немец арадай зорилго эрмэлзэлгэтэй таарана.

Германиин хоёр гүрэнүүдые нэгэдүүлхэ харгы замые эбэй хэлсээн нээхэ аабза гэжэ бидэнэр этигэнэбди. Энэ нэгэдэлгые мүнөөнэй эрхэ байдалда конфедераци бии болгожо бэелүүлхэ хэрэгтэй. Немец арадта, Европын хүршэ арадуудта, бүхы дэлхэйн арадуудта эб найрамдал тогтоохо нэгэл зорилго манай амгалан ёһоной түсэб, манай дурадхалнууд табина.

Бидэнэр Германиин хоёр гүрэнтэй амгалан ёһоной хэлсээ баталхын түлөө тэмсэнэбди гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Хэрбээ Баруун Германиин правительствын аюултай политикаяа саашадань үргэлжэлүүлхэ болоо һаань, гансал ГДР-тэй хэлсээн баталагдаха гээд тэрэ үргэлжэлүүлээ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай мүнөө дахин һэргээгдэхээр байһан үлэгдэлнүүдые саашадань удааруулангүйөөр усадхаха, эбэй хэлсээ баталха тухай немец арадай, Германиин Демократическа Республикын, Советскэ Союзай, мүн бусад ороннуудай национальна талааараа аюулгүй байха хэрэг эрилтэ табина бшуу. Буу зэбсэг ехээр бүтээхэ, Баруун Германиин милитаристнуудай, харюугаа абаха гэжэ һэдэгшэдэй гэмтэ ёһоной сэрэгэй политикада энэ эбэй хэлсээн ёһотойл хаалта боложо үгэхэ.

В. Ульбрихтын хэлэһэн үгэ телевиденеэр дамжуулагдаа, ГДР-эй бүхы радиостанциннуудаар мэдээсэгдээ.

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

АЖАХЫН ТООСООН-ХҮТЭЛТЫМНАЙ АРГА ЗАМ!

БУРЯТ ҮНЭН

ОНШОТОЙ ҺАЙНААР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

1961 оной хоёрдохи хахадта абтаха

„БУРЯТ ҮНЭН“

газетэдэ захил хэгдэжэ байна.

Хэлхеэ холбооной конторо, отделени, почтальон бүхэн, предприяти, эмхи зургаан, совхоз болон колхозуудтахи хэблэл тараадаг олониитын түлөөлэгшэд захил абана.

Газетэ захиха үнэ сэн:
5 һарын—2 түх. 50 мүн., 3 һарын—1 түх. 50 мүн.

НҮХЭД УНШАГШАД,

„Бурят үнэн“ газетэеэ шамдажа захиит!

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора —32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, пропаганды—24-74, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, информации—35-14, культуры— 34-05, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00700 г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 5919.